

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaantulosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaantulosta. Sillä saatettaisiin voimaan rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyt korvaava sakon ja rikesakon määräämisestä vuonna 2010 annetussa laissa säädetty menettely. Lisäksi lailla pantaisiin voimaan eräät muut uudistukseen liittyvät lait, joiden mukaan niiden voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Osaa uudistukseen liittyvistä laeista ei myöhempien lainsäädäntömuutosten vuoksi pantaisi voimaan, vaan ne kumottaisiin uudistukseen liittyvän lainsäädännön tarkistamiseksi annettavilla laeilla. Osasta kumottavista laeista annettaisiin uudet asiallisesti samansisältöiset ehdotukset.

Voimaantulolaki ja muut ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2016.

SISÄLLYS

Esityksen pääasiallinen sisältö.....	1
Sisällys.....	2
Yleisperustelut.....	5
1 Nykytila ja ehdotetut muutokset.....	5
2 Esityksen vaikutukset.....	9
3 Asian valmistelu.....	10
4 Riippuvuus muista esityksistä.....	11
Yksityiskohtaiset perustelut.....	13
1 Lakiehdotusten perustelut.....	13
1.1 Laki tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaannpanosta.....	13
1.2 Laki sakon ja rikesakon määräämisestä.....	13
1.3 Rikoslaki.....	14
2 a luku Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta.....	14
6 luku Rangaistuksen määräämisestä.....	14
7 luku Yhteisestä rangaistuksesta.....	14
8 luku Vanhentumisesta.....	15
10 luku Menettämisseuraamuksista.....	15
15 luku Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan.....	15
41 luku Aserikoksista.....	16
1.4 Laki rikesakkorikkomuksista.....	16
1.5 Oikeudenkäymiskaari.....	17
17 luku Todistelusta.....	17
1.6 Esitutkintalaki.....	17
2 luku Esitutkintaan osalliset.....	17
3 luku Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset.....	17
5 luku Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö.....	18
10 luku Esitutinnan päättäminen.....	18
1.7 Laki rikostorjunnasta Tullissa.....	18
2 luku Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa.....	18
1.8 Rajavartiolaki.....	19
1.9 Tieliikennelaki.....	19
1.10 Ajoneuvolaki.....	19
1.11 Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä.....	19
1.12 Vesiliikennelaki.....	19
1.13 Laki vesikulkuneuvorekisteristä.....	20
1.14 Jätelaki.....	20
1.15 Kalastuslaki.....	20
1.16 Käräjäoikeuslaki.....	21
1.17 Ajokorttilaki.....	21
1.18 Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä.....	21
1.19 Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien pätevyydestä.....	22
1.20 Alkoholilaki.....	22
1.21 Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä.....	22
1.22 Siviilipalveluslaki.....	23

HE 115/2016 vp

2	Voimaantulo.....	23
	LAKIEHDOTUKSET	24
	1. Laki tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta.....	24
	2. Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta.....	25
	3. Laki rikoslain muuttamisesta	27
	4. Laki rikesakkorikkomuksista	33
	5. Laki oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 ja 44 §:n muuttamisesta.....	40
	6. Laki esitutkintalain muuttamisesta.....	41
	7. Laki rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta	43
	8. Laki rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta.....	44
	9. Laki tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta	45
	10. Laki ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta.....	46
	11. Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta.....	48
	12. Laki vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta	49
	13. Laki vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta.....	50
	14. Laki jätelain 147 §:n muuttamisesta	51
	15. Laki kalastuslain muuttamisesta	52
	16. Laki käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta	53
	17. Laki ajokorttilain 32 ja 93 §:n muuttamisesta.....	55
	18. Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta.....	56
	19. Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta	57
	20. Laki alkoholilain 50 a §:n muuttamisesta	58
	21. Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	60
	22. Laki siviilipalveluslain 80 §:n muuttamisesta.....	61
	LIITE	62
	RINNAKKAISTEKSTIT	62
	2. Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta.....	62
	3. Laki rikoslain muuttamisesta	65
	5. Laki oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 ja 44 §:n muuttamisesta.....	75
	6. Laki esitutkintalain muuttamisesta.....	76
	7. Laki rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta	79
	8. Laki rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta.....	81
	9. Laki tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta	82
	10. Laki ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta.....	83
	11. Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta.....	86
	12. Laki vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta	88
	13. Laki vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta.....	89
	14. Laki jätelain 147 §:n muuttamisesta	91
	15. Laki kalastuslain muuttamisesta	92
	16. Laki käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta	94
	17. Laki ajokorttilain 32 ja 93 §:n muuttamisesta.....	96

HE 115/2016 vp

18. Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta.....	98
19. Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta	100
20. Laki alkoholilain 50 a §:n muuttamisesta	102
21. Lakinuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	105
22. Laki siviilipalveluslain 80 §:n muuttamisesta.....	106

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vuonna 2010 annetuilla laeilla (754—777/2010) on uudistettu tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden summaarista käsittelyä koskeva lainsäädäntö (HE 94/2009 vp – PeVL 7/2010 vp – LaVM 9/2010 vp). Rangaistusmääräysmenettelystä annettu laki (692/1993) ja rikesakkomenettelystä annettu laki (66/1983) korvataan sakon ja rikesakon määräämisestä annetulla lailla (754/2010; jäljempänä myös sakkomenettelylaki).

Rangaistusmääräys korvautuu enintään 20 päiväsakon rangaistukseen johtavissa tapauksissa poliisimiehen, tullimiehen tai rajavartiomiehen antamalla sakkomääräyksellä, jos kysymyksessä on liikenteeseen liittyvä rikkomus tai näpistys. Muut rikkomukset ja yli 20 päiväsakolla rangaistava rikkomus ratkaistaan syyttäjän antamalla rangaistusmääräyksellä, jota edeltää valvontaa suorittavan virkamiehen antama vaatimus. Sakkomääräyksellä muutoin ratkaistava asia menee virallisen syyttäjän ratkaistavaksi, jos rikkomuksesta epäilty on pyytänyt päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteen tarkistamista.

Rikesakkomääräyksen voi nykyisin toimivaltaisten valvontaa suorittavien virkamiesten lisäksi antaa eräissä tapauksissa virallinen syyttäjä. Myös tuomioistuin voi tuomita rikesakon rikkomuksesta, joka on saatettu sen käsiteltäväksi tavallisessa rikosasioiden käsittelyjärjestyksessä. Rikesakkoonkin voidaan liittää enintään 1 000 euron suuruinen menettämis seuraamus.

Asian käsitteleminen ja ratkaiseminen edellyttävät asianomistajan ja rikkomuksesta epäillyn suostumuksen. Jos epäilty ei anna suostumusta, hänelle kuitenkin annetaan tiedoksi sakkoa tai rikesakkoa koskeva rangaistusvaatimus. Suostumus voidaan siinä tapauksessa antaa vielä erikseen maksamalla sakko tai rikesakko 30 päivän määräajassa. Jos suostumusta ei anneta silloinkaan, asian käsittelyä jatketaan tavallisessa rikosasioiden käsittelyjärjestyksessä.

Suostumukseen perustuvan järjestelmän ulkopuolelle jäävät automaattisessa liikennevalvonnassa havaituista liikenne rikkomuksista määrätty rikesakot, joita voitaisiin edelleenkin vastustaa.

Sakkomääräykseen, rikesakkomääräykseen ja rangaistusmääräykseen saa hakea muutosta varsinaisin ja ylimääräisin muutoksenhakueinoin.

Rikoslakia (39/1889) muutetaan siten, että rikesakosta voidaan määrätä yhteinen rangaistus toisen rikesakon taikka sakkorangaistuksen tai määräaikaisen vankeusrangaistuksen kanssa (laki 755/2010). Sakkoa ja rikesakkoa koskevia vanhentumissäännöksiä on yhdenmukaistettu yleiseen vanhentumissäätelyyn sijoitettavissa säännöksissä.

Rikesakkorikkomuksista on annettu laki (756/2010), joka korvasi rikesakkorikkomuksista annetun asetuksen (610/1999) ja jota on jo ennen sen voimaantuloa muutettu kolmesti, laeilla 393/2011, 783/2013 ja 432/2014. Koska rikesakkojen rahamäärät ovat muuttuneet, laki ehdotetaan korvattavaksi samannimisellä lailla, jossa otetaan huomioon mainittujen muutoslakien sisältö. Muutoslait kumoutuvat annettaessa uusi laki. Rikkomuksista voitaisiin jatkossa määrätä rangaistukseksi ainoastaan rikesakko.

HE 115/2016 vp

Lisäksi eräisiin lakeihin oli tarpeen säätää lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Muutoslait ovat:

- sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (757/2010),
- oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 18 §:n muuttamisesta annettu laki (758/2010),
- oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta annettu laki (759/2010),
- esitutkintalain 14 ja 44 §:n muuttamisesta annettu laki (760/2010),
- yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettu laki (761/2010),
- kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta annettu laki (762/2010),
- tullilain 46 ja 47 §:n muuttamisesta annettu laki (763/2010),
- rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta annettu laki (764/2010),
- Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta annettu laki (765/2010),
- sotilasoikeudenkäyntilain 15 §:n muuttamisesta annettu laki (766/2010),
- tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta annettu laki (767/2010),
- ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010),
- kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta annettu laki (769/2010),
- vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta annettu laki (770/2010),
- vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 26 §:n muuttamisesta annettu laki (771/2010),
- jätelain 62 §:n muuttamisesta annettu laki (772/2010),
- laki kalastuslain muuttamisesta (773/2010),
- järjestyslain muuttamisesta annettu laki (774/2010),
- pysäköintivirhemaksusta annetun lain 1 ja 16 §:n muuttamisesta annettu laki (775/2010),
- tekijänoikeuslain 58 §:n muuttamisesta annettu laki (776/2010) ja
- käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010).

Mainittujen, uudistukseen liittyvien lakien mukaan niiden voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Esityksessä ehdotetaankin säädettäväksi voimaantulolaki. Muuttuneesta lainsäädännöstä kuitenkin seuraa, että vain osa uudistukseen liittyvistä laeista voidaan panna voimaan sellaisinaan. Nämä ovat:

HE 115/2016 vp

- sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (757/2010),
- oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta annettu laki (759/2010),
- Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta annettu laki (765/2010),
- sotilasoikeudenkäyntilain 15 §:n muuttamisesta annettu laki (766/2010),
- järjestyslain muuttamisesta annettu laki (774/2010), ja
- tekijänoikeuslain 58 §:n muuttamisesta annettu laki (776/2010).

Seuraavat lait ovat kumoutuneet, koska niillä on muutettu lakeja, jotka sittemmin on kumottu:

- esitutkintalain 14 ja 44 §:n muuttamisesta annettu laki (760/2010),
- tullilain 46 ja 47 §:n muuttamisesta annettu laki (763/2010),
- yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettu laki (761/2010),
- kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta annettu laki (762/2010),
- vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 26 §:n muuttamisesta annettu laki (771/2010),
- jätelain 62 §:n muuttamisesta annettu laki (772/2010),
- kalastuslain muuttamisesta annettu laki (773/2010),
- pysäköintivirhemaksusta annetun lain 1 ja 16 §:n muuttamisesta annettu laki (775/2010).

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 18 §:n muuttamisesta annetun lain (758/2010) on puolestaan katsottava kumoutuneen muutettaessa 17 luku kokonaan 1 päivänä tammikuuta 2016 voimaan tulleella lailla 732/2015, vaikka viimeksi mainitun johtolauseessa ei kyseiseen muutoslakiin viitatakaan.

Osa laeista on tarpeen kumota myöhempien lainmuutosten vuoksi tai muusta syystä ja antaa uudet lakiehdotukset, jotta tarkoitetut lainmuutokset saadaan voimaan.

Alla luetellut lait puolestaan kumottaisiin nimenomaisesti. Vaikka lähtökohtaisesti ei ole lakiteknisesti korrektia kumota kokonaisia säädöksiä muutossäädöksillä, tässä esityksessä on esityksen poikkeuksellisen luonteen sekä lakiehdotusten ja kumottavien lakien kiinteän asiayhteyden vuoksi lakiteknisesti tarkoituksenmukaista ehdottaa meneteltäväksi juuri niin. Ehdoteuissa muutoslaeissa muutokset kohdistuvat lainkohtiin sellaisina kuin ne ovat esitystä annettaessa voimassa, eivätkä lainkohtiin sellaisina kuin ne jäävät voimaan saattamatta. Voimaan saattamattomia lainkohtia sisältävät muutoslait kumottaisiin ehdotettujen muutoslakien voimaantulosäännöksiin otettavin kumoamissäännöksin. Johtolauseella ei voida sekä kumota että muuttaa samaa lainkohtaa, vaikka lainkohdan sanamuodot olisivat eri laeista.

HE 115/2016 vp

Lakeja, jotka kumottaisiin muutoslain voimaantulosäännöksellä, ovat:

- rikoslain muuttamisesta annettu laki (755/2010),
- rajavartiolaitoksen 47 §:n muuttamisesta annettu laki (764/2010),
- tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta annettu laki (767/2010),
- ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010),
- kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta annettu laki (769/2010),
- vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta annettu laki (770/2010) ja
- käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010).

Lisäksi muuttuneen lainsäädännön vuoksi on tarpeen muuttaa myös eräitä muita kuin edellä mainittuja lakeja. Nämä ovat:

- esitutkintalaki (805/2011),
- rikostorjunnasta Tullissa annettu laki (623/2015),
- vesikulkuneuvorekisteristä annettu laki (424/2014),
- jätelaki (646/2011),
- kalastuslaki (379/2015),
- ajokorttilaki (386/2011),
- taksikuljettajien ammattipätevyydestä annettu laki (695/2009),
- kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annettu laki (273/2007),
- alkoholilaki (1143/1994),
- nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettu laki (633/2010) ja
- siviilipalveluslaki (1446/2007).

Koska kaikkia edellä lueteltuja lakeja ei siis voida panna voimaan, on tarpeen muutamien poikkeuksien antamiseksi uudet lakiehdotukset, joissa esitetään vastaavia muutoksia kuin ensiksi mainituissa laeissa (3.—16. lakiehdotus).

Lisäksi uuden tuomioistuimen ulkopuolisen rikosasioiden menettelyn käyttöönotto vaatii eräiden muiden, pääosin suhteellisen uusien lakien muuttamista (17.—22. lakiehdotus).

Uudistukseen liittyy eräitä lakeja, joita ei panna erikseen voimaan, koska nämä lait tulevat voimaantulosäännöstensä mukaan voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki. Nämä lait ovat:

HE 115/2016 vp

- sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta annetut lait (467/2011, 821/2014 ja 670/2015),
- kirkkolain 25 luvun 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1008/2012,
- rikosuhrimaksusta annettu laki (669/2015),
- sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta annettu laki (671/2015),
- velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n muuttamisesta annettu laki (672/2015).

Myös sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta annettu laki (730/2015) ja rikoslain 2 a luvun muuttamisesta annettu laki (731/2015) olisivat tulleet voimaan mainitulla tavalla ilman erillistä voimaansaattamista. Nämä kaksi lakia on kuitenkin kumottu lailla 1695/2015.

2 Esityksen vaikutukset

Uudistuksen vaikutuksia on käsitelty uudistuksesta annetussa hallituksen esityksessä (HE 94/2009 vp, s. 24—26).

Sakkomenettely otettaisiin valmisteilla olevaan syyttäjälaitosta ja yleisiä tuomioistuimia koskevaan AIPA-tietojärjestelmään sen ensimmäisessä, ns. 0-vaiheessa. Kuten mainitussa hallituksen esityksessä on todettu, paperilomakkeista aiheutuu kertaluonteinen kulu.

AIPA-hankkeessa on otettu huomioon uusi menettely. Hankkeelle on rahoitus varattu eikä sakkomenettelyn voimaansaattamisesta aiheudu lisäkuluja. Myös paperilomakkeisiin on varattu määräraha (yhteistyöpöytäkirja VM-OM). Lain voimaanpanosta on edellä mainitussa hallituksen esityksessä arvioitu seuraavan neljän syyttäjätyövuoden säästö vuosittain (neljän palkkaluokan S11 syyttäjän palkkakulut ovat noin 263 000 euroa vuodessa sivukuluineen). Säästö auttaa vähäisessä määrin syyttäjälaitosta sopeutumaan jo tehtyihin säästöpäätöksiin.

Toisin kuin edellä mainitussa hallituksen esityksessä todetaan, tietojärjestelmämuutokset tehtäisiin Poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA). Tästä seuraa vuodelle 2016 kertaluonteinen kulu 380 000 euroa, joka rahoitetaan poliisin toimintamomentille myönnettyistä määrärahoista. PATJA tullaan korvaamaan uudella poliisiasioiden tietojärjestelmällä (VITJA), johon otetaan myös sakkomenettelyä koskevat sovellukset. VITJA-hanketta varten on rahoitus varattu poliisin toimintamomentille. PATJAan tehtyjä muutoksia voidaan jossain määrin hyödyntää uudessa tietojärjestelmässä. Vuodelle 2016 tulee koulutuksesta sisäministeriön hallinnonalalle myös kertaluonteinen kulu 860 000 euroa, mikä on huomioitu kuluvan vuoden poliisin toimintamenoissa. Lain voimaantulon aiheuttamien välttämättömien toimien poliisin v. 2016 kustannukset ovat yhteensä 1 240 000 euroa, jotka siis rahoitetaan poliisin toimintamomentilta 26.10.01.

Esitys edellyttää suostumuksen antamista asian käsittelyyn sakkomenettelyssä. On vaikea arvioida kuinka usein suostumus jatkossa jäisi antamatta. Esimerkiksi vuonna 2006 käyttöön otettiin suostumukseen perustuva kirjallinen menettely käräjäoikeudessa. Sen kokemusten valossa ei ole aihetta olettaa, että suostumuksia jäisi nyt voimaantulevassa sakkomenettelyssä merkittäviä määriä antamatta (de Godzinsky, Kirjallinen menettely rikosasiassa, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedoksiantoja 102, Helsinki 2010).

Esitys edellyttää suostumuksen antamista asian käsittelyyn sakkomenettelyssä. Uudistus voidaan toteuttaa nykyisten määrärahojen puitteissa, vaikka sisäministeriön arvioiden mukaan uuteen menettelyyn siirtymisestä seuraa vuodesta 2017 alkaen sen hallinnonalalle vuosittain vähäisiä lisäkustannuksia, jotka koostuvat uuden menettelyn käyttämiseen liittyvästä suostumuksen selvittämisestä kussakin tapauksessa ja siitä, että sisäministeriön arvioiden mukaan tuomioistuimen ulkopuolisen menettelyn asemesta tavallisessa rikosasioiden käsittelyjärjestyksessä käsiteltäisiin 12 000 asiaa enemmän kuin nykyisin, kun epäilty ei antaisi suostumusta. Asia voidaan käsitellä sakkomenettelyssä, jos rikkomuksesta epäilty tunnustaa teon ja hyväksyy siitä määrättävän seuraamuksen sekä luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä (epäillyn suostumus). Suostumuksen tiedustelemisen yhteydessä epäillylle on selostettava suostumuksen merkitys. On kuitenkin vaikea arvioida kuinka usein suostumus jatkossa jäisi antamatta. Asia voidaan käsitellä sakkomenettelyssä, jos rikkomuksesta epäilty tunnustaa teon ja hyväksyy siitä määrättävän seuraamuksen sekä luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä (epäillyn suostumus). Suostumuksen tiedustelemisen yhteydessä epäillylle on selostettava suostumuksen merkitys.

Niin oikeusministeriön kuin sisäministeriön hallinnonalalla sakkomenettelyn voimaansaattamista koskevat uudistukset toteutetaan siis valtion talousarvion 2016 ja julkisen talouden suunnitelman vuosille 2017–2020 määrärahojen puitteissa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisen ohjelman mukaan vuoden 2018 aikana rangaistusmääräysten käyttöalaa laajennetaan, josta seuraa säästöjä. Rangaistusmääräysten käyttöalan laajentamista koskeva lainsäädäntö valmistellaan erikseen ja samassa yhteydessä pyritään tehostamaan sakkomenettelyyn liittyviä prosesseja, jotta sakkomenettelyn aiheuttamia lisäkustannuksia poliisille pystytään vähentämään. Rangaistusmääräysten käyttöalan laajentamisesta aiheutuvat säästöt on jo otettu huomioon poliisin, tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen määrärahoissa julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017–2020.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Luonnoksesta hallituksen esitykseksi on pyydetty lausunto liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä sekä ympäristöministeriöltä, jotka antoivat lausunnon. Lisäksi lausunnon antoivat Liikenteen turvallisuusvirasto, Poliisihallitus ja Valtakunnansyyttäjänvirasto.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, sosiaali- ja terveysministeriöllä, työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä ympäristöministeriöllä ei ollut huomautettavaa asiasisällöstä.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei puoltanut sellaisenaan luonnoksessa esitettyä uutta ajoneuvolain 96 §:n 5 momenttia, jossa olisi säädetty rangaistuksen ja veronkorotuksen suhteesta. Myös valtiovarainministeriö ja Liikenteen turvallisuusvirasto esittivät toisenlaista muotoilua sekä usean muun lain muuttamista. Koska asia vaatii lisäselvityksiä, säännöstä ei ole otettu hallituksen esitykseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö piti tarpeellisena selventää ja täydentää ehdotettua ajokorttilain muutosta mukana pidettävistä moottoripyörän asiakirjoista. Nämä huomautukset on otettu esityksessä huomioon.

Liikenne- ja viestintäministeriö esitti useiden muutosten tekemistä rikesakkorikkomuksista esitettävään lakiin. Koska nämä kysymykset vaativat lisäselvitystä ja koska parhaillaan on viireillä tieliikennelainsäädännön uudistaminen, muutosten toteuttaminen ei ole tässä vaiheessa perusteltua.

Sisäministeriö katsoi, että asianomistajan suostumuksen tarpeellisuus sakkomenettelyn edellytyksenä tulee arvioida uudelleen.

Valtakunnansyyttäjänviraston mukaan lain 3 §:n 2 momentin soveltamisalaan tulee lisätä ajokorttirikkomus ja ajoneuvoverorikkomus sakkomääräyksellä ratkaistaviksi asioiksi. Asianomistajan tulee suostumuksensa peruuttaessa ilmoittaa perintätunnus, jotta peruutus voidaan kohdistaa oikeaan asiaan (5 §). Lisäksi viraston mielestä päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteen uudelleen tutkinta pitää siirtää syyttäjältä poliisille (mm. 2 §:n 2 kohta).

Myös sisäministeriö ja Poliisihallitus esittävät ajokorttilain lisäämistä lain 3 §:n 2 momentin soveltamisalaan.

Koska hallituksen esitys koskee tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaansaapoa, tässä yhteydessä ei arvioida uudelleen aiemmin omaksuttuja lainsäädäntöratkaisuja. Siksi esitykseen on otettu 3 §:n 2 momenttiin lisäys ajokorttirikkomuksista, koska se on yhdenmukainen momentissa säädetyn kanssa siitä, että poliisin sakkomääräyksellä voitaisiin ratkaista liikenteeseen liittyviä rikkomuksia. Aiemmin ajokorttisäännökset olivat pääosin tieliikennelaisissa ja ajokorttiasetuksessa (845/1990). Samaten on aiheellista käytännön syistä lisätä 5 §:ään vaatimus perintätunnuksen ilmoittamisesta suostumusta peruutettaessa.

Sisäministeriö, Liikenteen turvallisuusvirasto ja Poliisihallitus esittävät, että ajoneuvoliikenne-rekisteristä annetun lain (541/2003) 11 §:n 1 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto saa poliisilta tiedot moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä rikoksista ja niistä seuranneista rangaistuksista ja muista seuraamuksista. Muutos on kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa tehdä samalla, kun mainittua laki muutettiin tarkistetaan.

Poliisihallitus ehdottaa sakkomenettelylain 22 §:n täydentämistä niin, että kameravalvontaan perustuvan rikesakon vastustamista tarkoittava määräaika olisi palautettavissa määräajoista riippumatta, jos henkilöä on kohdeltu toisena henkilönä tai väärällä nimellä. Poliisihallitus viittaa tilanteisiin, joissa auton omistaja on maksanut rikesakon tietäen, että rikkomukseen syyllistyi hänen lapsensa. Tällaista säännöstä ei kuitenkaan ehdoteta otettavaksi lakiin, koska sen soveltuminen esimerkkitapaukseen on epäselvää eikä muutoinkaan tässä yhteydessä asiaa ole riittävästi selvitetty.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esityksessä laeiksi rikoslain 2 a ja 9 luvun muuttamisesta sekä pysäköinninvalvonnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 1/2016 vp) ehdotetaan muun ohessa, että suurin rikesakko olisi jatkossa 200 euron asemesta 400 euroa (1. lakiehdotus, rikoslain 2 a luvun 8 §). Jos esitys hyväksytään, tarkoituksena on liitteenä olevasta asetusluonnoksesta tarkemmin ilmenevin tavoin korottaa rikesakkojen rahamääriä noin neljänneksellä. Tästä seuraisi tarve tarkistaa vastaavasti tämän hallituksen esityksen mukaisen rikesakkorikkomuksista annettavan lain (4. lakiehdotus) rikesakkojen rahamääriä asetuksen mukaisiksi.

HE 115/2016 vp

Lisäksi olisi muutettava rahamääriä ehdotetuissa rikoslain 7 luvun 3 a §:n 1 momentissa ja 3 b §:n 1 momentissa. On myös sovitettava yhteen hallituksen esityksiin sisältyvät ehdotukset rikoslain 2 a luvun 2 ja 8 §:n muuttamisista.

Esityksen 16. lakiehdotuksessa esitetään muutettavaksi käräjäoikeuslain 17 §:ää, jossa säädetään käräjänotaarin toimivallasta. Parhaillaan eduskunnassa käsitellään hallituksen esitystä tuomioistuinlaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 7/2016 vp). Esityksen mukaan käräjäoikeuslaki kumottaisiin (1. lakiehdotus) ja käräjänotaarin toimivallasta säädettäisiin tuomioistuinharjoittelusta annettavassa laissa (2. lakiehdotus). Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017. Jos eduskunta hyväksyy ehdotetut lait, tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 15 §:ään tulee tehdä vastaavat muutokset kuin tämän esityksen 16. lakiehdotuksessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaannpanosta

1 §. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitkä uudistukseen liittyvät lait säädetään tuleviksi voimaan. Nämä lait ovat:

- sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010),
- sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (757/2010),
- oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta annettu laki (759/2010),
- Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta annettu laki (765/2010),
- sotilasoikeudenkäyntilain 15 §:n muuttamisesta annettu laki (756/2010),
- järjestyslain muuttamisesta annettu laki (774/2010) ja
- tekijänoikeuslain 58 §:n muuttamisesta annettu laki (776/2010).

2 §. Pykälässä olisi voimaantulosäännös.

1.2 Laki sakon ja rikesakon määräämisestä

3 §. *Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala.* Pykälän 2 momentissa säädetään mm. niistä rikkomuksista, joista poliisi voi antaa sakkomääräyksen. Nämä rikkomukset yhtä lukuun ottamatta liittyvät liikenteeseen. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta, jonka mukaan sakkomääräys voitaisiin antaa ajoneuvokorttilain rikkomisesta. Käytännössä sakko voitaisiin määrätä lain 93 §:ssä säädetystä ajokorttirikkomuksesta ja 94 §:ssä säädetystä luvattoman kuljettajaopetustoiminnan harjoittamisesta.

5 §. *Asianomistajan suostumus.* Pykälän 2 momentissa säädetään asianomistajan suostumuksen peruuttamisesta. Pykälään lisättäisiin säännös siitä, että asianomistajan on suostumuksen peruuttamisen yhteydessä ilmoitettava asian perintätunnus. Säännös on tarpeen, jotta peruuttamisen vastaanottava viranomainen pystyy ohjaamaan sen oikeassa asiassa huomioon otettavaksi.

8 §. *Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö.* Pykälän 1 momentin mukaan tarkoitettu vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa sähköisesti. Säännöstä selvennettäisiin siten, että momentin mukaan vaatimus tai määräys voitaisiin allekirjoittaa koineellisesti. Vastaavaa ilmaisua käytetään rikesakkomenettelystä annetun lain 13 c §:ssä eikä

HE 115/2016 vp

tarkoitus ole muuttaa lainsäädäntöä tältä osin (HE 94/2009 vp, s. 36). Sähköisellä allekirjoituksella on oma merkityssisältönsä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009), jota ei kuitenkaan tässä yhteydessä tarkoiteta.

27 §. *Teon uudelleenarviointi.* Pykälän otsikko ja 1 momentti muutettaisiin. Momentin mukaan on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus on peruutettava, jos syyttäjä katsoo, että rangaistumääräys on annettava ankarampaan sakkorangaistukseen tai rikesakkoon johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu.

Sakkorangaistuksen ja rikesakon asemesta pykälässä säädettäisiin yleisesti seuraamuksen ankaroittamisesta. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan epäillyn tulee hyväksyä seuraamus, joka käsittää rangaistuksen lisäksi myös rikosoikeudelliseksi seuraamukseksi luettavan menettämisseuraamuksen tai rikosuhrimaksun. Pykälän otsikossa mainittaisiin teon lisäksi seuraamus.

1.3 Rikoslaki

On tarpeen antaa eräitä muutoslakiin 755/2010 sisältyneitä säännöksiä muutettuina sekä tehdä eräitä muita muutoksia. Mainittu muutoslaki kumottaisiin.

2 a luku **Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta**

2, 3 ja 8 §. Pykälät muutettaisiin samalla tavalla kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 51). Kuitenkin 8 §:n 1 momenttia täsmennettäisiin viittaamalla rikesakkorikkomuksista annettavaan lakiin.

6 §. *Sakon tai sen osan muuntamatta jättäminen.* Pykälän 3 momentti muutettaisiin vastaavasti kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 51).

Pykälän 4 momentin mukaan rangaistumääräysmenettelyssä annettua sakkorangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuimien on tuominnut sen rangaistusvaatimuksen vastustamista seuranneessa oikeudenkäynnissä.

Koska rangaistumääräysmenettely korvautuisi uudella menettelyllä, momenttia muutettaisiin niin, että sen mukaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyssä menettelyssä annettua sakkorangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuimien on tuominnut sen muutoksenhakuasteena.

9—11 §. Pykälät kumottaisiin vastaavasti kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 51—52).

6 luku **Rangaistuksen määräämisestä**

13 §. *Vapaudenmenetyksajan vähentäminen.* Pykälää muutettaisiin samalla tavalla kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 52).

7 luku **Yhteisestä rangaistuksesta**

1 §. *Yhteisen vankeusrangaistuksen määrääminen.* Pykälää muutettaisiin samalla tavalla kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 52).

HE 115/2016 vp

3 a §. Sakko ja rikesakko. Pykälä vastaisi pääosin laissa 755/2010 olevaa säännöstä (ks. HE 94/2009 vp, s. 52–53). Pykälässä olisi tähän verrattuna kuitenkin kaksi muutosta.

Mainitun pykälän mukaan jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 20 eurolla korotettuna. Sakkorangaistusta ei kuitenkaan koroteta, jos rikesakko määrättäisiin jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle.

Kuten jäljempänä 4. lakiehdotuksen perusteluista ilmenee, rikesakkojen rahamääriä on korotettu. Lievin muu kuin jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle määrättävä rikesakko on 40 euroa. Siksi momentissa säädettäisiin 20 euron korotuksen asemesta 40 euron korotuksesta.

Momentin viimeistä virkettä on pidetty tulkinnanvaraisena. Siksi virkettä muutettaisiin niin, että sen mukaan jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei oteta huomioon korotusta määrättäessä. Sakkorangaistuksen korottaminen voisi siis perustua ainoastaan johonkin muuhun kuin rikesakkorikkomuksista annettavan lain 2 tai 3 §:ssä tarkoitettuun rikkomukseen.

3 b §. Rikesakko. Lain 755/2010 mukaan jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 20 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.

Pykälä vastaisi mainittua lakia, mutta vastaavasti kuin 3 a §:n osalta on tehty, ehdotetaan korotuksen määräksi 40 euroa.

8 luku **Vanhentumisesta**

Luvun 1, 3, 6, 13 ja 18 §:ää ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 53—55).

10 luku **Menettämisseuraamuksista**

9 §. Menettämisseuraamusasian käsittely. Pykälän 3 momentissa säädetään menettämiskaatumuksen esittäjästä. Momenttia muutettaisiin niin, että rangaistusmääräysmenettelyn asemesta viitattaisiin sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin.

15 luku **Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan**

13 §. Rajoitussäännös. Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan perätöntä lausumaa tuomioistuimissa koskevia säännöksiä ei sovelleta rikosasiassa kuultavaan todistajaan, jolle on annettu rangaistusmääräys tai rikesakko teosta, jota syyte koskee tai jolla on välitön yhteys syytteessä tarkoitettuun tekoon.

Mainittua 3 kohtaa muutettaisiin niin, että siinä mainittaisiin rangaistusmääräyksen ja rikesakon asemesta sakkomääräys, rangaistusmääräys ja rikesakkomääräys.

41 luku **Aserikoksista**

8 §. *Rikesakko.* Pykälää muutettaisiin samalla tavalla kuin laissa 755/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 55).

1.4 Laki rikesakkorikkomuksista

Laissa säädetään rikesakko ainoaksi rangaistukseksi laissa mainituista rikoksista. Voimassa olevan lain mukaan rikesakko voidaan määrätä rangaistukseksi rikoslain 2 a luvun 9 §:ssä säädettyistä rikoksista. Rikesakon euromääristä säädetään mainitun pykälän nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Rikesakkorikkomuksista annetun lain säätämisen jälkeen rikesakkojen rahamäärät on kaksinkertaistettu rikesakkorikkomuksista annetulla valtioneuvoston asetuksella (1081/2015). Koska laissa säädetään rahamääristä kahta lukuun ottamatta kaikissa pykälissä, on perusteltua säätää uusi samanniminen laki, jossa rikesakkojen rahamäärät ovat samat kuin mainitussa asetuksessa.

Rikesakkorikkomuksista annetun lain muuttamisesta on annettu lait 393/2011, 783/2013 ja 432/2014, jotka voimaantulosäännösten mukana tulevat voimaan samana päivänä kuin rikesakkorikkomuksista annettu laki. Kun rikesakkorikkomuksista annettu laki kumotaan, mainittuja muutoslakeja ei kumota erikseen, vaan ne kumoutuvat. Ehdotetussa uudessa laissa rikesakkorikkomuksista on otettu huomioon muutoslait. Lain 4 § on samassa muodossa kuin laissa 393/2011, lain 10 §:n 2 momentti vastaa lakia 783/2013 sekä lain 12 §:n 2 momentti lakia 432/2014 lukuun ottamatta lainkohdissa olevia rahamääriä.

Lain 3 §:ään otettaisiin uusi 2 momentti, joka vastaisi rikesakkorikkomuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 2 momenttia jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen rikesakolla rangaistavasta käytöstä.

Lain 10 §:n 1 momenttia ehdotetaan selkeytettäväksi niin, että siitä ilmenee nimenomaisesti säännöksen koskevan myös liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon käyttämistä. Lisäksi ehdotetussa 13 §:ssä on otettu huomioon, että kalastuslaki on korvattu uudella samannimisellä lailla. Vastaavasti koska jätelaki (1072/1993) on korvattu uudella samannimisellä lailla (646/2011), muutettaisiin 16 §:ää.

Tässä laissa ei säädettäisi rikosnimikkeistä, vaan ne määräytyisivät niiden lakien mukaan, joihin tämän lain eri kohdissa viitattaisiin tarkemman tunnusmerkistön osalta. Siten esimerkiksi tämän lain 1 ja 2 §:n nojalla rikesakko määrättäisiin tieliikenne rikkomuksesta, 3 §:n nojalla tieliikenne rikkomuksesta tai ajoneuvorikkomuksesta, 12 §:n nojalla vesiliikenne rikkomuksesta tai vesikuluneuvorekisteririkkomuksesta, 13 §:n nojalla kalastusrikkomuksesta, 14 §:n nojalla järjestysrikkomuksesta, 15 §:n nojalla toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta taikka toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle, 16 §:n nojalla jätelain rikkomisesta ja 17 §:n nojalla alkoholirikkomuksesta.

1.5 Oikeudenkäymiskaari

Kuten yleisperusteluissa on esitetty, oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 18 §:n muuttamisesta annetun lain (758/2010) on katsottava kumoutuneen, kun luku on uudistettu kokonaan lailla 732/2015. Oikeudenkäymiskaaren 17 lukua on kuitenkin vielä tässä yhteydessä tarkistettava.

17 luku **Todistelusta**

29 §. Pykälässä säädetään siitä, että eräitä säännöksiä ei sovelleta todistajaan, joka on saanut rangaistusmääräyksen tai rikesakon teosta, josta nostettua syytettä tuomioistuimessa käsitellään, tai syytteessä tarkoitettuun tekoon välittömästi liittyvästä teosta. Pykälää muutettaisiin niin, että siinä mainittaisiin rangaistusmääräyksen ja rikesakkomääräyksen lisäksi sakkomääräys.

44 §. Pykälään tehtäisiin vastaavanlainen muutos kuin 29 §:ään. Tällaisen määräyksen saanut todistaja ei anna vakuutusta.

1.6 Esitutkintalaki

Esitutkintalain 14 ja 44 §:n muuttamisesta annetulla lailla (760/2010) muutetaan vuonna 1987 säädettyä esitutkintalakia (449/1987), joka on korvattu uudella esitutkintalailla (805/2011). Muutoslaki edellä mainituin tavoin kumoutuu. Vuoden 2011 esitutkintalakiin on kuitenkin tehtävä eräitä muutoksia voimaanpantavan lainsäädännön vuoksi.

2 luku **Esitutkintaan osalliset**

4 §. *Erityiset tutkintajärjestelyt.* Edellä mainitun kumotun esitutkintalain 14 §:n mukaan syyttäjä toimii tutkinnanjohtajana poliisimiehen epäiltyä rikosta koskevassa esitutkinnassa, lukuun ottamatta rikesakkoasiana tai rangaistusmääräysmenettelyssä käsiteltäviä asioita. Asiasta säädetään vastaavasti käsillä olevan pykälän 1 momentissa. Lisäksi 3 momentin mukaan poliisimiehen tekemä rikos voidaan pääsäännöstä poiketen tutkia hänen toimipaikkansa poliisiyksikössä, jos kysymys on rikesakkoasiasta tai rangaistusmääräysmenettelyssä käsiteltävästä asiasta.

Pykälää muutettaisiin siten, että rikesakkoasian ja rangaistusmääräysmenettelyn asemesta viitattaisiin sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin.

3 luku **Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset**

14 §. *Suppean esitutinnan edellytykset.* Edellä mainitun vanhan esitutkintalain 44 §:n mukaan suppea esitutkinta voitiin toimittaa poliisimiehen epäillyistä rikoksista vain rikesakkoasiana tai rangaistusmääräysmenettelyssä käsiteltävässä asiassa.

Vastaava säännös on käsillä olevan pykälän 2 momentissa, jossa rikesakkoasian ja rangaistusmääräysmenettelyn asemesta viitattaisiin sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin.

5 luku **Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö**

1 §. *Ilmoitus syyttäjälle.* Pykälän mukaan esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä rikesakko- tai rangaistusmääräysasiana.

Pykälää muutettaisiin niin, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole, jos asia käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä.

10 luku **Esitutkinnan päättäminen**

2 §. *Esitutkinnan päättäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan esitutkinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkintaa taikka rangaistusmääräyksen tai rikesakkomääräyksen antamista varten. Virkkeen loppuosa muutettaisiin niin, että rangaistusmääräystä tai rikesakkomääräystä ei enää mainittaisi. Asia toimitettaisiin syyttäjälle syyteharkintaa taikka sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa tarkoitetun määräyksen tai vaatimuksen antamista varten.

1.7 **Laki rikostorjunnasta Tullissa**

Edellä mainitun mukaisesti tullilain 46 ja 47 §:n muuttamisesta annettua lakia (763/2010) ei pantaisi voimaan, koska mainitut pykälät on kumottu ja otettu vastaavat säännökset uuteen rikostorjunnasta Tullissa annettuun lakiin (623/2015).

2 luku **Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa**

7 §. *Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesakon määrääminen.* Pykälässä säädetään tullimiehen toimivallasta antaa rikesakkomääräys tai rangaistusmääräysmenettelyssä käytettävä rangaistusvaatimus.

Pykälää muutettaisiin niin, että siinä säädettäisiin tullimiehen oikeudesta antaa sakkomääräys, rikesakkomääräys, sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetään. Lisäksi pykälän otsikkoa tarkistettaisiin tämän mukaisesti.

8 §. *Haastaminen ja muu tiedoksianto.* Pykälän 4 momentissa säädetään siitä, että rajatulliyhteistyöstä Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 2/1963) ja Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa (SopS 37/1969) tarkoitettu virkamies, joka suorittaa tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 7 §:ssä tarkoitetun rangaistusvaatimuksen ja rikesakon sopimuksissa tarkoitetulla valvontavyöhykkeellä. Tullirikosasiaa koskeva rangaistusvaatimus ja rikesakko voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman valtakunnansyyttäjän määräystä myös muulle kuin Suomen kansalaiselle.

Momenttia muutettaisiin niin, että rangaistusvaatimuksen ja rikesakon tiedoksiantamisen asemesta mainitulla virkamiehellä olisi oikeus antaa tiedoksi sakkomääräys, rikesakkomääräys, sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus. Tällainen määräys tai vaatimus voitaisiin antaa ilman valtakunnansyyttäjän syyttäjän määräystä myös muulle kuin Suomen kansalaiselle.

Lisäksi momenttiin tehtäisiin pieni kielellinen täsmennys.

1.8 Rajavartiolaki

47 §. *Sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakkomääräys ja rangaistusvaatimus.* Rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta annettua lakia (764/2010) ei pantaisi voimaan, vaan se kumottaisiin, koska pykälä on muutettu lailla 1150/2010. Muutettuun pykälään tehtäisiin vastaavat muutokset kuin lailla 764/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 63—64).

1.9 Tieliikennelaki

103 §. *Liikenne rikkomus.* Pykälän 2 momentin mukaan rikesakosta eräiden liikenne rikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa. Koska mainittu laki kumottaisiin ja annettaisiin uusi samanniminen laki, momentissa oleva säädösnúmero tulee muuttaa vastaamaan uutta lakia.

1.10 Ajoneuvolaki

96 §. *Ajoneuvorikkomus.* Ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010) kumottaisiin, koska pykälää on muutettu lailla 1042/2014. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin vastaavat muutokset kuin laissa 768/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 65—66) ottaen huomioon lailla 1042/2014 tehdyt muutokset ja että siinä viitattaisiin kumottavan rikesakkorikkomuksista annetun lain asemesta uuteen samannimiseen lakiin rikesakkorikkomukset yksilöiden.

1.11 Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä

Kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta annettua lakia (769/2010) ei pantaisi voimaan, vaan se kumottaisiin, koska pykälää on muutettu lailla 1283/2011. Sitä vastoin pykälä esitetään muutettavaksi, jotta laissa 769/2010 tarkoitettu muutos saataisiin asianmukaisesti voimaan (ks. HE 94/2009 vp, s. 66).

32 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälää koskevassa muutoslaissa 769/2010 on uusi momentti, jossa viitataan rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin. Koska mainittu laki korvataan uudella samannimisellä lailla, viittausta on oikaistava ja muutoslaki 769/2010 ehdotetaan kumottavaksi voimaantulosäännöksellä. Koska käsillä olevaa pykälää on myös muutettu kahteen otteeseen mainitun muutoslain antamisen jälkeen (lait 1283/2011 ja 262/2013), ehdotetaan selvyuden vuoksi pykälän säätämistä asiallisesti muilta kuin viittaussäännöstä koskevalta osin muuttamattomana uudelleen.

1.12 Vesiliikennelaki

24 §. *Rangaistukset.* Pykälän 3 momenttiin otettaisiin vastaavalla tavalla viittaus rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin kuin muutoslailla 770/2010. Muutoslaki on kumottava, koska

HE 115/2016 vp

rikesakkorikkomuksista annettu laki kumottaisiin ja säädettäisiin uusi laki. Siksi viittauksessa tulee olla uuden lain säädösnumero.

1.13 Laki vesikulkuneuvorekisteristä

Muutoslaki 771/2010 koskee vesikulkuneuvorekisteristä annettua lakia (976/2006). Tämä muutoslaki on kumoutunut, koska mainittu laki on korvattu uudella vesikulkuneuvorekisteristä annetulla lailla (424/2014).

39 §. *Vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomus.* Pykälässä säädetään sakkorangaistus eräistä rekisteröintiä koskevista laiminlyönneistä. Lisäksi siinä on viittaus rikoslain 2 a luvun rikesakosääntelyyn.

Pykälä on muutettu kokonaisuudessaan lailla 433/2014. Muutetussa muodossa pykälässä säädetään sakkorangaistus eräistä rikoksista, mutta samalla myös viitataan rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin. Kuitenkin rikesakko on jatkossa eräiden rikkomusten ainoa seuraamus. Säännöksen voimaantulo on sidottu rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin, mutta asianmukainen säädösnumero puuttuu. Vastaavalla tavalla lailla 433/2014 on muutettu lain 40 §:ää, joka koskee eräitä käyttökieltojen rikkomisia.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin rikesakkorikkomuksista annetun lain säännöksiin rekisteröintiä ja käyttöä koskevien säännösten rikkomisesta. Lisäksi molempien rikkomustyyppien rikosnimikkeeksi muutettaisiin vesikulkuneuvorekisteririkkomus.

40 §. *Käyttökieltorikkomus.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana 39 §:n perusteluissa mainituista syistä.

1.14 Jätelaki

147 §. *Rangaistussäännökset.* Jätelain 62 §:ää on muutettu lailla 772/2010 lisäämällä roskaamiskiellon rikkomisesta viittaus rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin. Muutoslaisissa tarkoitettu jätelaki on korvattu uudella samannimisellä lailla, joten muutoslaki on kumoutunut.

Uuden jätelain 147 §:n 3 momentin mukaan rikesakosta säädetään erikseen. Momenttia muutettaisiin niin, että sen mukaan rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetystä roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa.

1.15 Kalastuslaki

118 §. *Kalastusrikkomus.* Kalastuslain muuttamisesta annettu laki (773/2010) on kumoutunut, koska sillä muutettiin uudella kalastuslailla kumottua lakia. Uuteen kalastuslakiin esitetään tehtäväksi vastaavat muutokset.

Kalastamisesta suorittamatta kalastonhoitomaksua tai sitä koskevan todistuksen esittämisen laiminlyönnistä säädetään pykälän 1 momentin 7 kohdassa seuraamukseksi sakkorangaistus. Koska jatkossa rikesakko olisi ainoa seuraamus tällaisesta teosta, kohta kumottaisiin. Pykälän

HE 115/2016 vp

2 momenttiin otettaisiin viittaussäännös, jonka mukaan rikesakosta tällaisen teon ainoana seuraamuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa.

119 §. Menettämisseuraamus. Pykälän mukaan menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos joku on syyllistynyt 118 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainittuun tekoon, josta hänelle määrätään seuraamukseksi rikesakko.

Säännös perustuu siihen, että rikesakon määräämisen yhteydessä ei voimassa olevan oikeuden mukaan voida määrätä menettämisseuraamusta. Kuitenkin kun sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki tulee voimaan, ei sen 1 §:n mukaan ole enää estettä määrätä rikesakon ohella menettämisseuraamusta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

1.16 Käräjäoikeuslaki

17 §. Käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010) kumottaisiin, koska pykälää on muutettu lailla 608/2011. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin laissa 777/2010 (ks. HE 94/2009 vp, s. 68). Selvyyden vuoksi pykälä muutettaisiin kokonaan.

1.17 Ajokorttilaki

Ajokorttilainsäädännön uudistamisen yhteydessä muutettiin rikesakkorikkomuksista annetun lain 4 § (laki 393/2011). Pykälässä säädetään rikesakko rangaistukseksi eräiden moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa mukana pidettäviä asiakirjoja koskevien säännösten rikkomisesta. Pykälän 4 kohdan mukaan rikesakolla rangaistaan ajokorttilain (386/2011) 32 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen mukana pitämisen laiminlyönti. Ajokorttilain 93 §:n 2 kohdan mukaan mainitusta laiminlyönnistä voidaan tuomita sakkorangaistus. Kohdassa luetellaan ne asiakirjat, jotka on pidettävä ajon aikana mukana.

Koska rikesakko olisi ainoa rangaistus rikesakkorikkomuksista annetussa laissa tarkoitettusta rikkomuksista, mainittua 93 §:ää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin 2 kohta. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa viitattaisiin näiden rikkomusten osalta rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin.

Lisäksi muutettaisiin ajokorttilain 32 §:ää, jossa säädetään asiakirjojen mukana pitämisvelvollisuudesta. Pykälään otettaisiin nykyisin 93 §:n 2 momentissa oleva luettelo niistä asiakirjoista, joiden on oltava ajon aikana mukana. Lisäksi 32 §:ssä mainittaisiin moottoripyörän harjoituslupa ja muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu mopon ajolupa. Pykälän ot-sikkoa mukana pitämisestä ja esittämisvelvollisuudesta täydennettäisiin lisäämällä siinä mainitun ajokortin ja muun luvan ohelle todistus, jolla tarkoitetaan kuljettajantutkintotodistusta. Ot-sikossa kytkettäisiin velvollisuus myös mukana pitämiseen.

1.18 Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä

Rikesakkorikkomuksista annetun lain 4 §:ään on lisätty lailla 393/2011 rikesakkorikkomukseksi velvollisuus pitää mukana taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 23 §:ssä

tarkoitettu asiakirja (taksinkuljettajan ajolupa). Mainitun lain 35 §:n mukaan velvollisuuden rikkomisesta voidaan tuomita myös sakkorangaistus.

Vastaavasti kuin edellisessä lakiehdotuksessa asiakirjan mukanapitämisvelvollisuuden rikkomisesta olisi seuraamuksena vain rikesakko. Siksi mainittua 35 §:ää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus 23 §:ään asiakirjan mukanapitämisvelvollisuuden osalta. Lisäksi säännöksen kirjoitustapaa tarkistettaisiin ottaen huomioon, että käsillä olevassa laissa ei säädetä henkilön kuljettamisesta. Lain 36 §:ään sisältyy viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, johon otettaisiin viittaus rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin taksinkuljettajan ajoluvan mukana pitämisen laiminlyömisestä rangaistavuudesta.

1.19 Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien pätevydestä

Edellisen lakiehdotuksen perusteluissa mainitulla lailla 393/2011 rikesakkorikkomuksista annetun lain 4 §:ään on lisätty rikesakkorikkomuksiin kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevydestä annetun lain 17 §:n 2 momentin vastainen menettely (ammattipätevyden osoittavan asiakirjan mukana pitämisen laiminlyönti). Tällaisesta menettelystä voidaan mainitun lain 24 §:n mukaan voidaan tuomita sakko.

Yhdenmukaisesti edellisen lakiehdotuksen kanssa 24 §:ää muutettaisiin niin, ettei sakkorangaistusta voitaisi määrätä mukanapitämisvelvollisuuden rikkomisesta. Lisäksi lain 24 a §:ään, johon sisältyvät viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin, lisättäisiin uusi 3 momentti. Momentissa viitattaisiin rikesakkorikkomuksista annettuun lakiin ammattipätevyden osoittavan asiakirjan mukanapitämisvelvollisuuden rikkomisesta.

1.20 Alkoholilaki

Alkoholilain 50 a §:ssä on rangaistussäännös. Pykälän 4 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa säädetään sakolla rangaistaviksi eräät rikkomukset (alkoholijuoman nauttiminen julkisella paikalla lain tai poliisin kiellon vastaisesti sekä laillisen alkoholijuoman hallussapito ilman vaadittavaa ikää), joista voidaan määrätä myös rikesakko, kuten pykälän 7 momentin viittauksesta rikoslakiin ilmenee. Näistä alkoholirikkomuksista säädettäisiin jatkossa rikesakkorikkomuksista annetun lain 17 §:ssä.

Mainittua 50 a §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin ne tekomuodot, joista voidaan määrätä rikesakko. Rikesakko olisi uudistuksessa omaksutun periaatteen mukaisesti ainoa seuraamus. Lisäksi 6 momenttiin tehtäisiin 4 momentin muuttamisen johdosta tekninen tarkistus ja 7 momentin viittaus muutettaisiin koskemaan rikesakkorikkomuksista annettua lakia. Selvyden vuoksi pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan.

1.21 Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä

3 §. *Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta.* Pykälän 1 momentissa säädetään esitutkintaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa nuorta koskevan esitutkinnan valmistumisesta erälle muille viranomaisille. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä muun muassa silloin, kun

asiassa käytetään rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettelyä. Koska mainitut menettelyt korvataan sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyllä menettelyllä, lainkohtaa muutettaisiin viittaamaan tähän menettelyyn.

1.22 Siviilipalveluslaki

Siviilipalveluslain (1446/2007) 80 §:ssä säädetään muun ohessa, että eräät tässä laissa rangaistaviksi säädetyt teot voidaan käsitellä oikeudenkäynnin lisäksi rangaistusmääräysmenettelyssä. Koska tämä menettely korvataan sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyllä menettelyllä, muutettaisiin 80 §:ää vastaavasti. Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että rangaistusmääräysmenettelyn asemesta mainittaisiin rikosasian käsittelyä koskevat säännökset.

2 Voimaantulo

Kuten edellä on todettu, uudistetun tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden summaarista käsittelyä koskevan lainsäädännön voimaantulon säädetään erikseen. Hallituksen esityksessä on todettu, että voimaantulon säätäminen riippuu siitä, milloin tietojärjestelmät ovat valmiit ja toimintavarmat (HE 94/2009 vp, s. 24—25 ja 68).

Voimaantulolain (1. lakiehdotus) on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä joulukuuta 2016. Muut lait tulisivat voimaan samana päivänä.

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa on siirtymäsäännös (ks. HE 94/2009 vp, s. 50—51). Muissa laeissa ei ole siirtymäsäännöksiä. Rikoslain muuttamisesta annetun lain ja rikesakkorikkomuksista annetun lain soveltamisessa on kuitenkin otettava huomioon rikoslain ajallista soveltamista koskeva rikoslain 3 luvun 2 §. Pääsäännön mukaan rikokseen sovelletaan tekohetken lakia. Jos kuitenkin tuomiohetken laki on lievempi, sovelletaan sitä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaannpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Seuraavat lait tulevat voimaan päivänä kuuta 20 :

- 1) sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010);
- 2) sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (757/2010);
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta annettu laki (759/2010);
- 4) Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta annettu laki (765/2010);
- 5) sotilasoikeudenkäyntilain 15 §:n muuttamisesta annettu laki (766/2010);
- 6) järjestyslain muuttamisesta annettu laki (774/2010);
- 7) tekijänoikeuslain 58 §:n muuttamisesta annettu laki (776/2010).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti sekä 27 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 27 §:n 1 momentti laissa 467/2011, ja
lisätään 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 467/2011, uusi 2 a kohta seuraavasti:

3 §

Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

-----
2 a) ajokorttilakia (386/2011);
-----

5 §

Asianomistajan suostumus

Asianomistajan suostumuksesta on voimassa, mitä 4 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään epäillyn suostumuksesta. Asianomistajan on ilmoitettava peruuttaessaan suostumuksensa asian perintätunnus.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys on annettava rikkomuksesta epäillylle kirjallisena, ja antajan on allekirjoitettava se. Vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti.
-----

27 §

Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistus määräys on annettava ankarampaan seuraamukseen johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

3.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9—11 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 § laeissa 475/2008, 641/2009, 392/2011, 431/2014 ja 381/2015 sekä 10 ja 11 § laissa 550/1999,

muutetaan 2 a luvun 2 §:n 4 momentti, 6 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 §, 7 luvun 1 §, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta, 6 §:n 2 momentti ja 18 §, 10 luvun 9 §:n 3 momentti, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 41 luvun 8 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 2 §:n 4 momentti laissa 808/2007, 6 §:n 3 momentti laissa 550/1999, 6 §:n 4 momentti laissa 578/2008, 8 § laeissa 550/1999 ja 971/2001, 7 luvun 1 § laeissa 697/1991 ja 751/1997, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta ja 6 §:n 2 momentti laissa 297/2003 ja 18 § laeissa 297/2003, 1161/2005 ja 256/2014, 10 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 356/2016, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta laissa 735/2015 sekä 41 luvun 8 § laissa 531/2007, sekä

lisätään 2 a luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 550/1999, uusi 3 momentti, 6 luvun 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 1195/2004, uusi 5 momentti, 7 lukuun uusi 3 a ja 3 b § sekä 8 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

2 §

Päiväsakon rahamäärä

Päiväsakko määrätään tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikaisten ja sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) mukaisessa menettelyssä sakkomääräyksen taikka sakko- tai rangaistusvaatimuksen antamishetken tietojen perusteella. Syyttäjää määrää sakon kuitenkin rangaistusmääräyksen antamishetken tietojen perusteella, jos on ilmennyt, että sakko- tai rangaistusvaatimuksen saaneen maksukyky on vaatimuksen antamishetkellä saatuihin tietoihin verrattuna olennaisesti muuttunut.

---

3 §

Sakon kokonaisrahamäärä

Kokonaisrahamäärän korottamisesta määrättäessä yhteistä rangaistusta sakolla ja rikesakolla rangaistavista rikoksista säädetään 7 luvun 3 a §:ssä.

6 §

Sakon tai sen osan muuntamatta jättäminen

Sitä sakon osaa, jolla sakon kokonaisrahamäärä on 3 §:n 2 momentin tai 7 luvun 3 a §:n nojalla korotettu, ei muunneta vankeudeksi.

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyssä menettelyssä annettua sakko-rangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuin on tuominnut sen muutoksenhakuasteena.

8 §

Rikesakko

Rikesakko on euromäärältään kiinteä sakkoa lievempi varallisuusrangaistus, joka säädetään rikesakkorikkomuksista annetulla lailla (/2016) eräiden rikkomusten ainoaksi rangaistukseksi.

Maksamatonta rikesakkoa ei saa muuntaa vankeudeksi.

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

13 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

Jos rangaistukseksi tuomitaan rikesakko, vapaudenmenetyks on katsottava rangaistuksen täydeksi suorittamiseksi.

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

1 §

Yhteisen vankeusrangaistuksen määrääminen

Jos joku on tuomittava samalla kertaa kahdesta tai useammasta rikoksesta vankeusrangaistukseen, hänet tuomitaan rikoksista yhteiseen vankeusrangaistukseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava vankeutta ja yhdestä tai useammasta muusta rikoksesta sakkoa tai rikesakko, tuomioistuimien saa tuomita kaikista rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen. Tuomioistuimien saa myös tuomita joistakin rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen ja sen ohella muista rikoksista sakkoa tai rikesakon, mutta ei molempia.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava elinkautinen vankeusrangaistus, tuomitaan elinkautinen vankeusrangaistus yhteiseksi rangaistukseksi kaikista rikoksista.

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä.

Jos sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus olisi kokonaismäärältään rikesakkoa tai ankarinta rikesakkoa alempi, sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus korotetaan rikesakon tai ankarimman rikesakon suuruiseksi ennen 1 momentissa tarkoitettua korotuksen tekemistä.

3 b §

Rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.

8 luku

Vanhentumisesta

1 §

Syyteoikeuden vanhentuminen

Syyteoikeus vanhentuu, jollei syytettä ole nostettu

---

4) kahdessa vuodessa, jos ankarin rangaistus on enintään vuosi vankeutta, sakkoa tai rikesakko.

---

3 §

Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen

Kun rikkomusta koskevaa asiaa käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, syyteoikeuden vanhentuminen katkeaa, kun sakkovaatimus, vastustuksenvarainen rikesakkomääräys tai rangaistusvaatimus annetaan rikkomuksesta epäillylle tiedoksi. Vanhentuminen ei kuitenkaan katkea, jos vaatimus peruutetaan tai määräystä vastustetaan taikka epäilty tai asianomistaja peruuttaa mainitun lain 4 tai 5 §:ssä tarkoitetun suostumuksensa.

6 §

Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

Rangaistusta muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta rikoksesta ei saa tuomita tai määrätä sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, kun 2 §:ssä mainitusta päivästä on kulunut:

- 1) kolmekymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määrääjäksi yli kahdeksan vuoden;
  - 2) kaksikymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta;
  - 3) kymmenen vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kaksi vuotta, sakkoa tai rikesakko.
-

13 §

Tuomitun sakkorangaistuksen raukeaminen

Rikesakko raukeaa viiden vuoden kuluttua rikesakkomääräyksen antamispäivästä.

18 §

Viittaussäännös

Ehdollisen vankeuden raukeamisesta säädetään 2 b luvun 3 §:n 2 momentissa.

Sotilaille ja muulle 45 luvun alaiselle henkilölle tuomittavan kurinpitorangaistuksen täytäntöönpanon vanhentumisesta säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).

10 luku

Menettämisseuraamuksista

9 §

Menettämisseuraamusasian käsitteleminen

Menettämisseuraamus määrätään syyttäjän vaatimuksesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 b §:ssä säädetään perusteista, joiden nojalla syyttäjä saa jättää menettämiskaatumuksen esittämättä. Myös asianomistaja voi esittää menettämiskaatumuksen ajaessaan yksin syytettyä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 7 luvun mukaisesti. Vaatimuskatumuksen esittämisestä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä säädetään erikseen.

---

15 luku

Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan

13 §

Rajoitussäännös

Perätöntä lausumaa tuomioistuimessa koskevia säännöksiä ei sovelleta rikosasiassa kuultavaan todistajaan:

---

3) jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys 2 kohdassa tarkoitettua teosta;

HE 115/2016 vp

41 luku

Aserikoksista

8 §

Rikesakko

Rikesakosta ainoana rangaistuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 7 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rikoslain muuttamisesta annettu laki (755/2010).

4.

Laki

rikesakkorikkomuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan rikesakon käyttämisessä eräiden rikkomusten rangaistuksena, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

2 §

Jalankulkijan rikkomukset

Jalankulkijalle määrätään 20 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee:

1) tieliikennelain (267/1981) 3 §:n 2 momentin liikenteen estämis- tai häiritsemiskiellon, 4 §:n liikenteen ohjaajan tai liikenteen ohjauslaitteen osoittaman merkin tai ohjeen noudattamisvelvollisuuden, 6 §:n hälytysajoneuvolle tai kulkueelle esteettömän kulun antamista koskevan säännöksen taikka 40—44 §:n jalankulkijaa koskevan liikennesäännön vastaisesti; taikka

2) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn liikenteen ohjauslaitteen noudattamisvelvollisuuden tai liikkumista moottoritiealueella koskevan kiellon vastaisesti.

3 §

Moottorittoman ja siihen rinnastettavan ajoneuvon kuljettajan rikkomukset

Polkupyöräilijälle tai muulle moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle määrätään 40 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee:

1) tieliikennelain 3 §:n 2 momentin liikenteen estämis- tai häiritsemiskiellon tai ajoneuvon kuljettajaa koskevan 2 luvun liikennesäännön vastaisesti,

2) ajoneuvolain (1090/2002) 4 §:n 1 momentin ajoneuvon yleisiä turvallisuusvaatimuksia koskevan säännöksen vastaisesti,

3) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn liikenteen ohjauslaitteen noudattamisvelvollisuuden tai liikkumista moottoritiealueella koskevan kiellon vastaisesti taikka

4) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn henkilökuljetusta polkupyörällä koskevan rajoituksen vastaisesti.

Tieliikennelain 45 §:n 2 momentissa tarkoitetun jalankulkua avustavan tai korvaavan liikumisvälineen käyttäjälle määrätään 40 euron rikesakko 1 momentissa tarkoitetusta menettelystä, jos hän tällöin kuljetti liikkumisvälinettä kävelynopeutta nopeammin.

4 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja koskevat rikkomukset

Kuljettajalle määrätään 40 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavien asiakirjojen mukana pitämisestä säädetään:

- 1) ajoneuvolain 66 a §:n 2 momentissa,
- 2) tieliikennelaissa tai sen nojalla,
- 3) kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 29 §:n 1 momentissa ja hän on muu kuin liikenteenharjoittaja,
- 4) ajokorttilain (386/2011) 32 §:ssä,
- 5) taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 23 §:ssä taikka
- 6) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 17 §:n 2 momentissa.

5 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa koskevat rikkomukset

Kuljettajalle, omistajalle tai pysyväälle haltijalle määrätään 70 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä säädetään:

- 1) moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevassa ajoneuvolain 4 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa taikka
- 2) tieliikennelain nojalla renkaiden ja nastojen käyttämisestä taikka auton ja perävaunun kytkemisestä.

Mopoilijalle, mopon omistajalle tai pysyväälle haltijalle määrätään 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta 40 euron rikesakko.

6 §

Henkilökohtaisen turvalaitteen käyttöä koskevat rikkomukset

Tieliikennelain 88 §:n 1 momentissa tarkoitetun ajoneuvon kuljettajalle ja matkustajalle määrätään 70 euron rikesakko turvavyön tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämättä jättämisestä ajon aikana. Samansuuruinen rikesakko määrätään tahallisesti tai huolimattomuudesta tehdystä teosta:

- 1) kuljettajalle, joka kuljettaa lasta ajoneuvossa tieliikennelain 88 a §:n vastaisesti;
- 2) holhoojalle, huoltajalle tai kuljettajalle, joka laiminlyö tieliikennelain 88 c §:n 1 momentissa säädetyn alle 15-vuotiaan lapsen turvalaitteen käyttöä koskevan velvollisuuden;
- 3) kuljettajalle, joka laiminlyö tieliikennelain 88 c §:n 2 momentissa säädetyn enintään 16 henkilölle rekisteröidyn ajoneuvon kuljettajan huolehtimisvelvollisuuden.

Tieliikennelain 89 §:n 1 momentissa tarkoitetun ajoneuvon kuljettajalle ja matkustajalle määrätään 70 euron rikesakko tyypiltään hyväksytyyn suojakypärän tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämättä jättämisestä ajon aikana. Samansuuruinen rikesakko määrätään myös kuljettajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tieliikennelain 89 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuutensa huolehtia alle 15-vuotiaan lapsen suojakypärän käyttämisestä.

7 §

Nopeusrajoituksen rikkominen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla

Jos suurin sallittu nopeus on tieliikennelain 25 §:n 1 momentin tai tieliikennelain nojalla annetun säännöksen mukaisesti enintään 60 kilometriä tunnissa, moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä:

- 1) enintään 15 kilometrillä tunnissa 170 euron rikesakko;
- 2) yli 15 kilometrillä tunnissa ja enintään 20 kilometrillä tunnissa 200 euron rikesakko.

Jos suurin sallittu nopeus on yli 60 kilometriä tunnissa, moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä:

- 1) enintään 15 kilometrillä tunnissa 140 euron rikesakko;
- 2) yli 15 kilometrillä tunnissa ja enintään 20 kilometrillä tunnissa 200 euron rikesakko.

Mopoilijalle määrätään kuitenkin suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä enintään 15 kilometrillä tunnissa 100 euron rikesakko.

Rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä, jos suurin sallittu nopeus on ylitetty pihakadulla tai kävelykadulla tieliikennelain 33 tai 33 a §:ssä säädetyn velvollisuuden vastaisesti.

8 §

Muut moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan liikennesääntörikkomukset

Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 100 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelain:

- 1) 8 §:n 1 momenttia tai 9 §:ää ajoneuvon kuljettamisesta ajoradalla;
- 2) 11 §:ää ryhmittymisestä, 12 §:n 2 momenttia kääntymisestä tai 15 §:n 2 momenttia ajosta risteykseen;
- 3) 16 §:ää kohtaamisesta;
- 4) 24 a §:ää viestintälaitteen käytöstä ajon aikana;
- 5) 34 §:n 1 momenttia ääni- tai valomerkin antamisesta;
- 6) 35 §:n 1 momenttia merkin antamisesta suunnanosoittimella tai muulla näkyvällä tavalla;
- 7) 36 §:ää, 37 §:n 1 tai 4 momenttia taikka 38 §:ää valojen käytöstä; taikka
- 8) 39 §:n 2 momenttia ajoneuvon pysäyttämisestä ennen lautan suojalaitteita.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 1 momentin mukaisesti rikesakko myös, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelain tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä:

- 1) ajoneuvolta vaadittavasta vähimmäisnopeudesta tai ajoneuvon hinaamisesta taikka tietyn kaistan käyttämisestä kuljettaessa ajoneuvoa tai ohitettaessa moottoritiellä tai moottoriliikennetiellä;
- 2) liikennevalojen vihreän tai keltaisen valon noudattamisesta;
- 3) ajamisesta ajokaistaviivan päällä;
- 4) valkoisen sulkuviivan tai sulkualueen ylittämisestä tai päällä ajamisesta taikka ajoneuvon kuljettamisesta, pysäyttämisestä tai pysäköinnistä valkoisella sulkualueella; taikka
- 5) valkoisen ajokaistanuolen osoittamasta ryhmittymisestä.

Samoin moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 1 momentin mukaisesti rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo muuta liikennemerkillä osoitettua käskyä, kieltoa, rajoitusta tai määräystä kuin sitä, joka koskee väistämisvelvollisuutta kohdattaes-

HE 115/2016 vp

sa tai risteyksessä, pakollista pysäyttämistä, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurinta sallittua massaa, ajoneuvon suurinta sallittua akselille tai telille kohdistuvaa massaa, ohituskieltoa taikka pakollista pysähtymistä tullitarkastusta tai muuta tarkastusta varten.

Mopoilijalle 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta rikkomuksesta määrättävä rikesakko on kuitenkin 70 euroa. Samansuuruinen rikesakko määrätään mopoilijalle myös tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta liikennevalojen punaista valoa koskevan säännökseen tai määräyksen vastaisesta menettelystä.

9 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevä ja tarpeeton ajo

Tieliikennelain 86 §:n tai tieliikennelain nojalla säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää tai tarpeetonta ajoa taikka joutokäyntiä koskevan kiellon tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään kuljettajalle 70 euron rikesakko.

10 §

Ajoneuvon katsastusta ja rekisteröinti-ilmoitusta koskevat rikkomukset

Katsastamattoman, rekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon ajoneuvolain 8 §:n 1 momentin tai 85 §:n 1 momentin vastaisesta tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämisestä määrätään kuljettajalle 70 euron rikesakko.

Ajoneuvolain 64 §:n 1 momentissa tarkoitetun muuta kuin ajoneuvon liikennekäyttöä koskevan rekisteritietoilmoituksen tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta tekemättä jättämisestä määrätään ajoneuvon omistajalle tai haltijalle 70 euron rikesakko.

11 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon henkilökuljetusta koskevat rikkomukset

Tieliikennelain 87 §:n 2 momentin tai tieliikennelain nojalla annetun moottorikäyttöisen ajoneuvon henkilökuljetusta koskevan säännöksen tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään kuljettajalle 100 euron rikesakko.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos joku on sijoitettu:

- 1) siten, että se estää kuljettajaa näkemästä tai häiritsee ajoneuvon käsittelyä taikka peittää ajoneuvon määrätyn valaisimen, heijastimen tai kilven; taikka
- 2) muun kuin kuorma- tai pakettiauton tavaratilaan tai kuormalavalle.

HE 115/2016 vp

12 §

Vesiliikennettä koskevat rikkomukset

Vesiliikennelain (463/1996) tahallista tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) vesikulkuneuvon kuljettajalle 5 §:n 2 momentissa säädetyn vesiliikennemerkillä tai valopasteella ilmaistun määräyksen, kiellon tai rajoituksen muusta kuin 2 kohdassa tarkoitettua rikkomisesta 70 euroa;

2) vesikulkuneuvon kuljettajalle suurimman sallitun nopeuden ylityksestä enintään suurimman sallitun nopeuden määrällä 120 euroa;

3) vesikulkuneuvon kuljettamisesta ilman 13 §:n mukaan vesikulkuneuvon käytössä ollessa mukana pidettävää asiakirjaa tai tällaisen asiakirjan esittämisen laiminlyömisestä asetetussa määräajassa 40 euroa;

4) vesikulkuneuvon kuljettamisesta 15 §:n nojalla annetun alueellisen kiellon tai rajoituksen vastaisesti 70 euroa;

5) vesikulkuneuvon kuljettamisesta pitämättä mukana 9 §:n nojalla säädettyä muuta vesikulkuneuvon perusvarustetta kuin pelastusliivejä tai vastaavaa henkilön turvavarustetta 85 euroa.

Vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) tahallista tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) vesikulkuneuvon omistajalle 8 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemättä jättämisestä ennen vesikulkuneuvon vesiliikennekäyttöönottoa, omistajalle tai haltijalle 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn muutosrekisteröinnin tekemättä jättämisestä määräajassa taikka vesikulkuneuvon tai moottorin omistajalle 10 §:n 1 momentissa säädetyn lopullista poistamista koskevan rekisteri-ilmoituksen tekemättä jättämisestä määräajassa 70 euroa;

2) vesikulkuneuvon käyttämisestä 5 §:n 1 momentin vastaisesti ennen sen merkitsemistä rekisteriin tai 12 §:n 2 momentin vastaisesti rekisteritunnuksella varustamattomana tai 13 §:n 3 momentin vastaisesti koetunnuksella varustamattomana 70 euroa.

13 §

Kalastonhoitomaksua koskeva rikkomus

Sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kalastaa, vaikka hän ei ole suorittanut kalastuslain (379/2015) 79 §:ssä säädettyä kalastonhoitomaksua, määrätään 100 euron rikesakko. Myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kalastaa pitämättä mukana todistusta suorittamastaan kalastonhoitomaksusta, määrätään 100 euron rikesakko, jos hän ei esitä todistusta poliisille seitsemän vuorokauden kuluessa.

14 §

Järjestysrikkomukset

Järjestyslain (612/2003) tahallisesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) 3 §:ssä tarkoitettua yleisen järjestyksen häiritsemisestä tai turvallisuuden vaarantamisesta 70 euroa;

2) 4 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta päihdyttävän aineen nauttimisesta 40 euroa;

3) 5 §:ssä säädetyn vaaran estämiseen liittyvän huolehtimisvelvollisuuden laiminlyömisestä rakennuksen tai rakennelman omistajalle tai haltijalle taikka hänen edustajalleen 100 euroa;

HE 115/2016 vp

4) 6 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta valon tai mainoksen käyttämisestä taikka mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua kuulutuksen tai tiedonannon luvattomasta poistamisesta tai turmelemisesta 70 euroa;

5) 7 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta seksuaalipalvelujen ostamisesta tai maksullisesta tarjoamisesta 40 euroa;

6) 7 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta ulostamisesta tai virtsaamisesta 40 euroa;

7) 7 §:n 3 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta esityksen järjestämisestä 70 euroa;

8) 8 §:ssä säädetyn rakennukseen pääsystä huolehtimiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyömisestä rakennuksen omistajalle tai haltijalle taikka hänen edustajalleen 70 euroa;

9) 13 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesta töhrimiseen soveltuvan aineen hallussapidosta 40 euroa;

10) 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläimen pitämiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyömisestä 40 euroa;

11) 15 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesta ratsastamisesta tai ajamisesta 40 euroa.

15 §

Toisen vahingoittamiseen soveltuvat esineet ja aineet

Vähäisestä rikoslain (39/1889) 41 luvun 6 §:ssä tarkoitettua toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä mainitun luvun 7 §:ssä tarkoitettua toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle määrätään 70 euron rikesakko.

16 §

Roskaamiskiellon vähäinen rikkominen

Jätelain (646/2011) 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon tahallisesta tai törkeästä huolimattomuudesta tapahtuneesta vähäisestä rikkomisesta määrätään roskaajalle 100 euron rikesakko.

17 §

Alkoholirikkomukset

Alkoholilain (1143/1994) tahallisesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) 58 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta alkoholijuoman nauttimisesta 40 euroa;

2) poliisin 58 §:n 2 momentin nojalla antaman, alkoholijuoman nauttimista julkisella paikalla koskevan kiellon noudattamatta jättämisestä 40 euroa;

3) 34 §:n 2 momentin vastaisesta laillisesti valmistetun tai maahantuodun alkoholijuoman hallussa pitämisestä alle kahdeksantoistavuotiaana 40 euroa;

4) 34 §:n 2 momentin vastaisesta laillisesti valmistetun tai maahantuodun väkevän alkoholijuoman hallussa pitämisestä kahdeksantoista, mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttäneenä 40 euroa.

HE 115/2016 vp

18 §

Voimaantulo

_____

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rikesakkorikkomuksista annettu laki (756/2010).

_____

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 ja 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 §:n 3 momentin 2 kohta ja 44 §:n 2 momentin 3 kohdan c alakohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 732/2015, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

29 §

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan rikosasiassa myös:
-----

2) siihen, jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys 1 kohdassa tarkoitettusta teosta;
-----

44 §

Vakuutusta ei anna:
-----

3) rikosasiassa
-----

c) se, jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys b alakohdassa tarkoitettusta teosta;

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

6.

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §, 3 luvun 14 §:n 2 momentti, 5 luvun 1 §
sekä 10 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 luku

Esitutkintaan osalliset

4 §

Erityiset tutkintajärjestelyt

Syyttäjä johtaa esitutkintaa, jos poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä. Vaikka poliisimiehen tekemäksi epäiltyä rikosta ei ole tehty virkatehtävien suorittamisen yhteydessä, syyttäjä voi rikoksen vakavuuden tai asian laadun sitä muuten edellyttäessä päättää ryhtymisestään tutkinnanjohtajaksi. Syyttäjä voi edellä tarkoitetuissa tapauksissa johtaa esitutkintaa myös siltä osin kuin asiassa on poliisimiehen lisäksi muu epäilty, jos se on asian selvittämiseksi tarkoituksenmukaista. Syyttäjä ei toimi tutkinnanjohtajana, jos asia käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyssä menettelyssä.

Tutkinnanjohtajana toimiessaan syyttäjällä on tuossa tehtävässään samat toimivaltuudet kuin tutkinnanjohtajana toimivalla päällystön kuuluvalla poliisimiehellä.

Poliisimiehen tekemäksi epäilty rikos tutkitaan aina muussa kuin hänen toimipaikkansa poliisiyksikössä, jos asiaa ei käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Muutenkin rikoksen tutkiva poliisiyksikkö tulee tarvittaessa määrätä niin, ettei luottamus esitutkinnan puolueettomuuteen vaarannu.

3 luku

Esitutkinnan toimittamisen yleiset säännökset

14 §

Suppean esitutkinnan edellytykset

Poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen johdosta saadaan toimittaa suppea esitutkinta vain, jos asia käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä.

---

5 luku

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §

Ilmoitus syyttäjälle

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

10 luku

Esitutinnan päättäminen

2 §

Esitutinnan päättäminen

Esitutinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkintaa taikka sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa tarkoitetun määräyksen tai vaatimuksen antamista varten. Sotilasoikeudenkäyntiasiana tutkittavasta rikoksesta laadittu esitutkintapöytäkirja on toimitettava viipymättä sotilasviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

7.

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (623/2015) 2 luvun 7 § ja 8 §:n 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa

7 §

Sakko- ja rikesakkomääräyksen sekä sakko- ja rangaistusvaatimuksen antaminen

Pidättämiseen oikeutettu tullimies tai tehtävään määrätty muu tullimies voi antaa sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.

8 §

Haastaminen ja muu tiedoksianto

Rajatulliyhteistyöstä Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 2/1963) ja Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa (SopS 37/1969) tarkoitettu virkamies, joka suorittaa tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 7 §:ssä tarkoitetun sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakkovaatimuksen tai rangaistusvaatimuksen sopimuksissa tarkoitetuilla valvontavyöhykkeillä. Tullirikosasiaa koskeva määräys tai vaatimus voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman valtakunnansyöttäjän määräystä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

8.

Laki

rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 47 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/2010, seuraavasti:

47 §

Sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakkomääräys ja rangaistusvaatimus

Rajavartiomies antaa sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta annettu laki (764/2010).

9.

Laki

Laki tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tieliikennelain (267/1981) 103 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1082/2012, uusi 2 momentti seuraavasti:

103 §

Liikenerikkomus

Rikesakosta eräiden liikenerikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta annettu laki (767/2010).

10.

Laki

ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 96 §, sellaisena kuin se on laeissa 226/2009, 276/2010
ja 1042/2014, seuraavasti:

96 §

Ajoneuvorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) laiminlyö 5 tai 57 §:ssä säädetyn korjausveloitteen,
- 2) rikkoo 6 §:n 1 momentissa, 51, 56, 57, 75 tai 84 §:ssä säädettyä ajoneuvon käyttökieltoa tai ajokieltoa,
- 3) rikkoo 6 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä valmistuksen, maahantuonnin, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen kieltoa,
- 4) laiminlyö 9 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden pitää ajoneuvo liikennekelpoisena,
- 5) laiminlyö 58 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana katsastuksesta annettu todistus taikka 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastuttamisvelvollisuuden,
- 6) rikkoo 66 a §:n 5 momentin nojalla säädettyä vaatimusta rekisteritunnuksen ja -kilpien, siirtomerkkien tai kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä tai kunnossapidosta,
- 7) käyttää 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistusta tai siirtolupaa mainitun pykälän tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti,
- 8) rikkoo 71 §:ssä säädettyä velvollisuutta sallia teknisen tienvarsitarkastuksen suorittaminen,
- 9) kieltäytyy esittämästä 71 §:ssä tai toimittamasta 93 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa tai päästämästä 71 §:ssä tarkoitettua henkilöä ajoneuvoon tai 82 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai henkilöä ajoneuvojen, osien tai erillisten teknisten yksiköiden maahantuontia, valmistusta tai kauppaa harjoittavan valmistus-, varasto- tai myyntipaikkaan taikka estää ottamasta tutkimusta varten näytettä tai saamasta tarpeellista ajoneuvon, osan tai erillisen teknisen yksikön ominaisuuksia taikka hyväksymistä koskevaa asiakirjaa tai tietoa,
- 10) laiminlyö 93 c §:ssä säädetyn selosteen antamisen,
- 11) suorittaa 87 §:ssä tarkoitettuja asennus- ja korjaustöitä ilman asianmukaista lupaa tai vastoin 90 §:ssä säädettyä rajoitusta,
- 12) kieltäytyy päästämästä 91 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai henkilöä järjestelmien, osien tai erillisten teknisten yksiköiden asennus- tai korjauspaikkaan,
- 13) laiminlyö 78 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hankkia lupa osien ja teknisten yksiköiden myyntiin tarjoamiseen tai myyntiin,
- 14) rikkoo 80 §:n 1 momentin nojalla määrättyä ensirekisteröinti- tai myyntikieltoa,
- 15) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuun säädökseen liittyvässä teknisissä vaatimuksia sisältävässä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn sellaisen tiedon antovelvollisuuden, joka voi johtaa ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen markkinoilta pois vettämiseen,

HE 115/2016 vp

16) laiminlyö 45 §:n 2 momentin, 46 §:n 4 momentin, 81 §:n 2 momentin tai 86 a §:n 1 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa,

17) laiminlyö valmistajalle asetetun velvoitteen 46 a §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tai 49 §:ssä tarkoitettua toiminnassa tarvittavan aineiston toimittamisesta saataville,

18) laiminlyö 93, 93 a tai 93 b §:ssä tarkoitettua tiedon saattamisen käyttöön taikka

19) rikkoo 20 §:n 5 momentissa säädettyä poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusväriyksen tai -merkkien käyttöä koskevaa kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ajoneuvorikkomuksesta* sakkoon.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan antaa oikeudelliselta merkitykseltään väärän tiedon nimetyille tutkimuslaitokselle, hyväksytyille asiantuntijalle tai yksittäishyväksynnän myöntäjälle ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen hyväksyntämenettelyä tai markkinoilta pois vetämiseen johtavaa menettelyä varten suoritettavassa tarkastuksessa, mittauksessa tai testissä taikka tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaa varten suoritettavassa testissä tai arvioinnissa.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittaviin tietoihin pääsyvelvoitteen,

2) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn ajoneuvon päästönrajoitusjärjestelmän liisäaineen käyttövelvoitteen ajoneuvoa liikenteessä käytettäessä taikka

3) rikkoo 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn päästönrajoitusjärjestelmän toimintaa rajoittavan laitteen käytön kieltoa tai kieltoa muuttaa päästönrajoitusjärjestelmä tyyppihyväksynnän vaatimusten vastaiseksi.

Rikesakosta ajoneuvorikkomuksen ainoana rangaistuksena 4 §:n 1 momentissa säädetyn ajoneuvon yleisten turvallisuusvaatimusten, 4 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevan vaatimuksen, 8 §:n 1 momentissa tai 85 §:n 1 momentissa säädetyn katsastamattoman, rekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon käyttämistä koskevan kiellon, 64 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemistä koskevan velvollisuuden sekä 66 a §:n 1 momentissa säädetyn asiakirjojen mukanapitämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010).

11.

Laki

kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 32 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1283/2011 ja 262/2013, seuraavasti:

32 §

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua liikennettä ilman asianmukaista lupaa, on tuomittava *luvattomasta tavaraliikenteen harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka luovuttaa luvan toisen käytettäväksi, laiminlyö 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua merkinnän tekemisen, 25 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 27 §:ssä tarkoitettua tietojenantovelvollisuuden taikka jättää noudattamatta mitä 29 §:ssä säädetään, on tuomittava *kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua selvitystä taikka joka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suorittaja täytä 5 a §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvollisuuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetukseen sovelletaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainituksa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena muulle kuljettajalle kuin liikkeenharjoittajalle 29 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden rikkomisesta kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta annettu laki (769/2010).

12.

Laki

vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (463/1996) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 598/2005, seuraavasti:

24 §

Rangaistukset

Rikesakosta eräiden vesiliikenne rikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta annettu laki (770/2010).

13.

Laki

vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 40 § ja
muutetaan 39 § seuraavasti:

39 §

Vesikulkuneuvorekisteririkkomus

Rikesakosta vesikulkuneuvorekisteririkkomuksen ainoana rangaistuksena 8 §:n 1 momentissa, 9 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 10 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteröintiä koskevan velvollisuuden sekä 5 §:n 1 momentissa, 12 §:n 2 momentissa tai 13 §:n 3 momentissa säädetyn käyttökiellon rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta annettu laki (433/2014).

14.

Laki

jätelain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 147 §:n 3 momentti seuraavasti:

147 §

Rangaistussäännökset

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

15.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kalastuslain (379/2015) 118 §:n 1 momentin 7 kohta ja 119 § sekä
muutetaan 118 §:n 2 momentti seuraavasti:

118 §

Kalastusrikkomus

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 79 §:ssä tarkoitetun kalastonhoitomaksun suorittamisen tai kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määräajassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

16.

Laki

käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 608/2011, seuraavasti:

17 §

Käräjänotaari saa ilman eri määräystä:

- 1) toimittaa avioliittoon vihkimisiä sekä käsitellä ja ratkaista käräjäoikeuden kansliassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita ja hakemusasioita; sekä
- 2) oltuaan virassa kaksi kuukautta toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:
  - a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasiassa;
  - b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettujen rikosten johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä; tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai rikesakko;
  - c) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettu kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai rikesakko; ja
  - d) yhden tuomarin istunnossa sakon muuntorangaistusasiassa.

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuukautta olleen käräjänotaarin toimimaan yksittäisessä asiassa:

- 1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;
- 2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettu kokoonpanossa;
- 3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettu kokoonpanossa;
- 4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitettu tapauksessa; ja
- 5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettujen rikosten johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

HE 115/2016 vp

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010).

17.

Laki

ajokorttilain 32 ja 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajokorttilain (386/2011) 32 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 93 § seuraavasti:

32 §

Ajokortin ja muun luvan tai todistuksen mukana pitämis- ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti, väliaikainen ajokortti, tilapäinen ajokortti, kansainvälinen ajokortti, opetuslupa, moottoripyörän harjoituslupa, muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu mopon ajolupa, liikenneopettajalupa, opetusharjoittelulupa ja kuljettajantutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavartiomiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitetulle liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenneviraston liikennettä valvomaan määräämälle.

---

93 §

Ajokorttirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

- 1) 16 §:ssä tarkoitettua ajokorttiin tai ajokorttilupaan liitettyä ehtoa tai rajoitusta,
  - 2) 75 §:n säännöstä ajokortin luovuttamisvelvollisuudesta tai
  - 3) 33 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta toisen kuljettavaksi,
- on tuomittava *ajokorttirikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 32 §:ssä säädetyn asiakirjan ajettaessa mukana pitämisen velvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

18.

Laki

taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 35 §:n 1 momentti ja
lisätään 36 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

35 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta kuljettaa jotakuta taksiliikenneläissa (217/2007) tarkoitettussa taksiliikenteessä ilman tämän lain 3 §:ssä säädettyä taksinkuljettajan ajolupaa taikka rikkoo tämän lain 10 §:n 3 momentin tai 20 §:n säännöstä ajoluvan luovuttamisesta poliisille, 23 §:n 2 momentin säännöstä taksinkuljettajan ajoluvan näkyvillä pitämisestä ja esittämisestä, 24 §:n 2 momentin säännöstä ajoluvan luovuttamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tai 25 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyysäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

---

36 §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyysääntöjen rikkomisen ainoana rangaistuksena 23 §:n 2 momentissa säädetyn taksinkuljettajan ajoluvan mukana pitämis- ja esittämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

19.

Laki

kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, ja
lisätään 24 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, uusi 3 momentti seuraavasti:

24 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentin säännöstä kuljettajalta vaadittavasta ammattipätevyydestä, 17 §:n 3 momentin säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta taikka 8 tai 9 §:n säännöstä ajoneuvon kuljettamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

---

24 a §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisen ainoana rangaistuksena 17 §:n 2 momentissa säädetyn ammattipätevyyden osoittavan asiakirjan mukana pitämis- tai esittämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

20.

Laki

alkoholilain 50 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 50 a §, sellaisena kuin se on laissa 642/2009, seuraavasti:

50 a §

Rangaistussäännökset

Rangaistus alkoholirikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 50 a luvun 1—3 §:ssä.

Rangaistus alkoholijuoman markkinointirikoksesta säädetään rikoslain 30 luvun 1 a §:ssä.

Rangaistus tässä laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan

1) 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun paikan omistajana, tilaisuuden toimeenpanijana tai järjestyksenvalvojana sallii alkoholijuoman nauttimisen momentissa mainitussa paikassa taikka luvatta tarjoaa alkoholijuomaa tällaisessa paikassa 58 §:n 3 momentin vastaisesti,

2) tarjoaa alle kahdeksantoistavuotiaalle alkoholijuomaa tai väkiviinaa niin, että tämä juopuu siitä, ja tarjoamista voidaan alaikäisen ikä, kypsyysaste ja muut olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuudessaan pitää moitittavana,

3) valmistaa, myy, välittää, luovuttaa tai tuo maahan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaan välineen, laitteen, tarvikkeen, aineen tai valmisteen siinä tarkoituksessa, että sitä tultaisiin käyttämään alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

4) pitää hallussaan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista laitetta tai välinettä sellaisissa olosuhteissa, että on perusteltua aihetta otaksua sitä käytettävän alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

5) mainostaa tai markkinoi alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista välinettä, laitetta, tarviketta, ainetta tai valmistetta houkutellessaan alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen tai

6) mainostaa suorasti tai epäsuorasti mietoa alkoholijuomaa tai vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa tai muutoin edistää tällaisen juoman myyntiä 33 §:n vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *alkoholirikkomuksesta* sakkoon.

Alkoholirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 2 momentin, 8 §:n 3 momentin, 14 §:n 2 momentin, 17 §:n 3 momentin, 21 d §:n, 27 §:n 3 momentin, 29 §:n 2 momentin tai 30 §:n 2 momentin nojalla annetun luvan ehtoa tai rajoitusta,

HE 115/2016 vp

- 2) toimii ilman 5 §:n 3 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 4 momentissa tai 35 §:n 1 momentissa säädettyä viranomaisen hyväksyntää,
- 3) laiminlyö antaa 11 tai 59 §:ssä säädetyn taikka 57 §:n nojalla annetulla asetuksella säädetyn ilmoituksen,
- 4) toimii vastoin 3 §:n 4 momentin, 13 §:n 3 momentin, 19 tai 26 §:n tai 32 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännöstä,
- 5) rikkoo 16 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon taikka
- 6) anniskeluluvan haltijana taikka anniskelupaikan vastaavana hoitajana tai tämän sijaisena rikkoo 23 §:ssä säädettyä anniskelupaikan järjestyksen valvontaa koskevaa velvoitetta.

Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitetun rikoksen yritys on rangaistava.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 34 §:n 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman hallussa pitämisestä sekä 58 §:n 1 tai 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman nauttimisesta julkisella paikalla säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

21.

Laki

nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain (633/2010) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2013, seuraavasti:

3 §

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa nuorta koskevan esitutkinnan valmistumisesta ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

- 1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
  - 2) asiassa käytetään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyä menettelyä tai sotilaskurinpitomenettelyä.
-

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

22.

Laki

siviilipalveluslain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 80 § seuraavasti:

80 §

Rikosoikeudellisten ja rikosasian käsittelyä koskevien säännösten soveltaminen

Edellä 72—77 §:ssä tarkoitettujen rikosten käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa sekä sakkorangaistuksesta, vankeusrangaistuksesta ja sen täytäntöönpanosta säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rangaistus 72 §:ssä tarkoitettua tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta ja 73 §:ssä tarkoitettua täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan määrätä myös sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetyssä menettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2016

Pääministerin estyneenä ollessa, opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström

2.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti sekä 27 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 27 §:n 1 momentti laissa 467/2011, ja
lisätään 3 §:n 2 momenttiin uusi 2 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala**Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala*

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

- 1) tieliikennelakia (267/1981) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 2) ajoneuvolakia (1090/2002) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- (uusi)
- 3) ajoneuvojen katsastusluvista annettua lakia (1099/1998) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 4) liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annettua lakia (546/1998);
- 5) joukkoliikennelakia (869/2009) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 6) taksiliikennelakia (217/2007);
- 7) kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annettua lakia (693/2006);
- 8) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 9) maastoliikennelakia (1710/1995) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

- 1) tieliikennelakia (267/1981) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 2) ajoneuvolakia (1090/2002) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 2 a) *ajokorttilakia* (386/2011);
- 3) ajoneuvojen katsastusluvista annettua lakia (1099/1998) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 4) liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annettua lakia (546/1998);
- 5) joukkoliikennelakia (869/2009) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 6) taksiliikennelakia (217/2007);
- 7) kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annettua lakia (693/2006);
- 8) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
- 9) maastoliikennelakia (1710/1995) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

10) vesiliikennelakia (463/1996) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
11) vesikulkuneuvorekisteristä annettua lakia (976/2006);
12) rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ää;
13) rikoslain 28 luvun 3 §:ää.

Ehdotus

10) vesiliikennelakia (463/1996) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;
11) vesikulkuneuvorekisteristä annettua lakia (976/2006);
12) rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ää;
13) rikoslain 28 luvun 3 §:ää.

5 §

Asianomistajan suostumus

Asianomistajan suostumuksesta on voimassa, mitä 4 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään epäillyn suostumuksesta.

5 §

Asianomistajan suostumus

Asianomistajan suostumuksesta on voimassa, mitä 4 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään epäillyn suostumuksesta. *Asianomistajan on ilmoitettava peruuttaessaan suostumuksensa asian perintätunnus.*

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys on annettava rikkomuksesta epäillylle kirjallisena, ja antajan on allekirjoitettava se. Vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys on annettava rikkomuksesta epäillylle kirjallisena, ja antajan on allekirjoitettava se. Vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa myös *koneellisesti.*

27 §

Teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan sakkorangaistukseen tai rikesakeroon johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettu

27 §

Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan *seuraamukseen* johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja ai-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

tava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus on peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää uudelleen 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta.

Ehdotus

kaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

3.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9—11 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 § laeissa 475/2008, 641/2009, 392/2011, 431/2014 ja 381/2015 sekä 10 ja 11 § laissa 550/1999,

muutetaan 2 a luvun 2 §:n 4 momentti, 6 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 §, 7 luvun 1 §, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta, 6 §:n 2 momentti ja 18 §, 10 luvun 9 §:n 3 momentti, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 41 luvun 8 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 2 §:n 4 momentti laissa 808/2007, 6 §:n 3 momentti laissa 550/1999, 6 §:n 4 momentti laissa 578/2008, 8 § laeissa 550/1999 ja 971/2001, 7 luvun 1 § laeissa 697/1991 ja 751/1997, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta ja 6 §:n 2 momentti laissa 297/2003 ja 18 § laeissa 297/2003, 1161/2005 ja 256/2014, 10 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 356/2016, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta laissa 735/2015 sekä 41 luvun 8 § laissa 531/2007, sekä

lisätään 2 a luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 550/1999, uusi 3 momentti, 6 luvun 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 1195/2004, uusi 5 momentti, 7 lukuun uusi 3 a ja 3 b § sekä 8 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Päiväsakon rahamäärä

Päiväsakon rahamäärä

Päiväsakko määrätään tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikaisten ja rangaistusmääräysmenettelyssä rangaistusvaatimuksen antamishetken tietojen perusteella. Syyttäjä määrää sakon kuitenkin rangaistusmääräyksen antamishetken tietojen perusteella, jos on ilmennyt, että rangaistusvaatimuksen saaneen maksukyky on vaatimuksen antamishetkellä

Päiväsakko määrätään tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikaisten ja *sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) mukaisessa menettelyssä sakko-* määräyksen taikka sakko- tai rangaistusvaatimuksen antamishetken tietojen perusteella. Syyttäjä määrää sakon kuitenkin rangaistusmääräyksen antamishetken tietojen perusteel-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

saatuihin tietoihin verrattuna olennaisesti muuttunut.

3 §

Sakon kokonaisrahamäärä

Sakon kokonaisrahamäärä on päiväsakkojen lukumäärä kerrottuna päiväsakon rahamäärällä.

Asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta määrättävän suurimman rikesakon suuruiseksi.

(uusi)

6 §

Sakon tai sen osan muuntamatta jättäminen

Sitä sakon osaa, jolla sakon kokonaisrahamäärä on 3 §:n 2 momentin nojalla korotettu, ei muunneta vankeudeksi.

Rangaistusmääräysmenettelyssä annettua sakkorangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuimien on tuominnut sen rangaistusvaatimuksen vastustamista seuranneessa oikeudenkäynnissä

8 §

Rikesakko

Rikesakko on euromäärältään kiinteä sakkoa lievempi varallisuusrangaistus.

Ehdotus

la, jos on ilmennyt, että *sakko- tai* rangaistusvaatimuksen saaneen maksukyky on vaatimuksen antamishetkellä saatuihin tietoihin verrattuna olennaisesti muuttunut.

3 §

Sakon kokonaisrahamäärä

Sakon kokonaisrahamäärä on päiväsakkojen lukumäärä kerrottuna päiväsakon rahamäärällä.

Asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta määrättävän suurimman rikesakon suuruiseksi.

Kokonaisrahämäärän korottamisesta määrättäessä yhteistä rangaistusta sakolla ja rikesakolla rangaistavista rikoksista säädetään 7 luvun 3 a §:ssä.

6 §

Sakon tai sen osan muuntamatta jättäminen

Sitä sakon osaa, jolla sakon kokonaisrahamäärä on 3 §:n 2 momentin *tai* 7 luvun 3 a §:n nojalla korotettu, ei muunneta vankeudeksi.

Sakon ja rikesakon määräämisestä annettussa laissa säädetyssä menettelyssä annettua sakkorangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuimien on tuominnut sen muutoksenhakuasteena.

8 §

Rikesakko

Rikesakko on euromäärältään kiinteä sakkoa lievempi varallisuusrangaistus, *joka säädetään rikesakkorikkomuksista annetulla lailla (/2016) eräiden rikkomusten ainoaksi rangaistukseksi.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Rikesakko saa olla enintään 200 euroa. Eri rikkomuksista määrättävän rikesakon suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maksamatonta rikesakkoa ei saa muuntaa vankeudeksi.

Maksamatonta rikesakkoa ei saa muuntaa vankeudeksi.

9 §

(kumotaan)

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2—8 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi tieliikennelain (267/1981), ajoneuvolain (1090/2002), ajokorttilain (386/2011), taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009), kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) tai vesiliikennelain (463/1996) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat:

- 1) jalankulkijoita;*
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa;*
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia;*
- 4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla;*
- 5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista; taikka*
- 6) vesillä liikkujaa koskevia yleisiä velvollisuuksia, vesikulkuneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa, vesiliikenteeseen liittyvien asiakirjojen esittämisvelvollisuutta tai vesiliikennettä koskevia alueellisia kieltoja ja rajoituksia.*

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (646/2011) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kalastuslaissa (379/2015) säädetyn kalastonhoitomaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määräjassa esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestyserikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 41 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 39 §:ssä säädetystä vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomuksesta ja 40 §:ssä säädetystä käyttökieltorikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös alkoholilaissa (1143/1994) säädetyn tai poliisin yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi alkoholilain nojalla antaman alkoholijuoman nauttimiskiellon rikkomisesta taikka alkoholilaissa säädettyjen alkoholijuoman hallussa pitämistä koskevien ikärajojen rikkomisesta.

Edellä 2—7 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

(kumotaan)

Rikesakon määrääminen

Rikesakon määrää poliisimies tai muu laissa säädettyä valvontaa suorittava virkamies.

Rikesakkoa ei saa määrätä, jos

1) rikkomus on ollut omiaan aiheuttamaan muunlaista kuin vähäisenä pidettävää vaaraa tai haittaa,

2) rikkoja on menettelyllään osoittanut piittaamattomuutta lain kielloista tai käskyistä tai

3) on ilmeistä, että asianomistaja tulee rikkomuksen johdosta tekemään syyttämispyyntönsä syyttäjälle tai poliisille taikka esittämään vahingonkorvausvaatimuksen.

Rikesakon määräämisestä säädetään riksesakkomenettelystä annetussa laissa (66/1983).

11 §

(kumotaan)

Eri rikkomuksista määrättävä rikesakko

Jos samalla kertaa olisi määrättävä kahdesta tai useammasta rikkomuksesta rikesakko, määrätään rikesakko siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko.

Rikesakosta ja sakkorangaistuksesta tai määräaikaisesta vankeusrangaistuksesta ei saa määrätä yhteistä rangaistusta.

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

13 §

13 §

Vapaudenmenetysajan vähentäminen

Vapaudenmenetysajan vähentäminen

Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut vapautensa menettäneenä yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuorokauden, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapaudenmenetystä vastaava aika tai katsottava vapaudenmenetys rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Vapaudenmenetysaika laskeaan päivinä. Tuomioon on merkittävä vapaudenmenetysten alkamis- ja päättymispäivät.

Samoin on meneteltävä, jos vapaudenmenetys on aiheutunut muun saman asian yhteydessä syytteen tai esitutinnan kohteena olleen rikoksen johdosta tai oikeuteen tuotavaksi määrätyn vastaajan säilöön ottamisen johdosta.

Jos rangaistukseksi tuomitaan sakko, vapaudenmenetys on otettava huomioon kohdullisessa määrin, kuitenkin vähintään vapaudenmenetystä vastaavan ajan pituisena, tai katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi.

Jos rangaistukseksi tuomitaan nuorisorangaistus, vapaudenmenetys on otettava huomioon sen vähennyksenä. Tässä momentissa tarkoitettua vähennystä laskettaessa yksi va-

Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut vapautensa menettäneenä yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuorokauden, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapaudenmenetystä vastaava aika tai katsottava vapaudenmenetys rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Vapaudenmenetysaika laskeaan päivinä. Tuomioon on merkittävä vapaudenmenetysten alkamis- ja päättymispäivät.

Samoin on meneteltävä, jos vapaudenmenetys on aiheutunut muun saman asian yhteydessä syytteen tai esitutinnan kohteena olleen rikoksen johdosta tai oikeuteen tuotavaksi määrätyn vastaajan säilöön ottamisen johdosta.

Jos rangaistukseksi tuomitaan sakko, vapaudenmenetys on otettava huomioon kohdullisessa määrin, kuitenkin vähintään vapaudenmenetystä vastaavan ajan pituisena, tai katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi.

Jos rangaistukseksi tuomitaan nuorisorangaistus, vapaudenmenetys on otettava huomioon sen vähennyksenä. Tässä momentissa tarkoitettua vähennystä laskettaessa yksi va-

Voimassa oleva laki

paudenmenetysvuorokausi vastaa kahta nuorisorangaistuspäivää, jollei tästä ole erityistä syytä poiketa.

(uusi)

Ehdotus

paudenmenetysvuorokausi vastaa kahta nuorisorangaistuspäivää, jollei tästä ole erityistä syytä poiketa.

Jos rangaistukseksi tuomitaan rikesakko, vapaudenmenetys on katsottava rangaistuksen täydeksi suorittamiseksi.

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

1 §

Yhteisen vankeusrangaistuksen määrääminen

Jos joku on tuomittava samalla kertaa kahdesta tai useammasta rikoksesta vankeusrangaistukseen, hänet tuomitaan rikoksista yhteiseen vankeusrangaistukseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava vankeutta ja yhdestä tai useammasta muusta rikoksesta sakkoa, tuomioistuimien saa tuomita kaikista rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen taikka joistakin niistä yhteisen vankeusrangaistuksen ja sen ohella muista rikoksista sakkoa.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava elinkautinen vankeusrangaistus, tuomitaan elinkautinen vankeusrangaistus yhteiseksi rangaistukseksi kaikista rikoksista.

(uusi)

1 §

Yhteisen vankeusrangaistuksen määrääminen

Jos joku on tuomittava samalla kertaa kahdesta tai useammasta rikoksesta vankeusrangaistukseen, hänet tuomitaan rikoksista yhteiseen vankeusrangaistukseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava vankeutta ja yhdestä tai useammasta muusta rikoksesta sakkoa *tai rikesakko*, tuomioistuimien saa tuomita kaikista rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen. Tuomioistuimien saa myös tuomita joistakin rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen ja sen ohella muista rikoksista sakkoa *tai rikesakon, mutta ei molempia*.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava elinkautinen vankeusrangaistus, tuomitaan elinkautinen vankeusrangaistus yhteiseksi rangaistukseksi kaikista rikoksista.

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä.

Jos sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus olisi kokonaismäärältään rikesakkoa tai ankarinta rikesakkoa alempi, sakkoran-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

gaistus tai yhteinen sakkorangaistus korotetaan rikesakon tai ankarimman rikesakon suuruiseksi ennen 1 momentissa tarkoitettua korotuksen tekemistä.

(uusi)

3 b §

Rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.

8 luku

Vanhentumisesta

1 §

Syyteoikeuden vanhentuminen

Syyteoikeus vanhentuu, jollei syytettä ole nostettu

4) kahdessa vuodessa, jos ankarin rangaistus on enintään vuosi vankeutta tai sakkoa.

1 §

Syyteoikeuden vanhentuminen

Syyteoikeus vanhentuu, jollei syytettä ole nostettu

4) kahdessa vuodessa, jos ankarin rangaistus on enintään vuosi vankeutta, sakkoa tai rikesakko.

3 §

Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen

Syyte katsotaan vanhentumisajan kulumisen katkaisevalla tavalla nostetuksi, kun syyttävälle on laillisesti annettu haaste tiedoksi tai häntä vastaan on hänen henkilökohtaisesti oikeudenkäynnissä läsnä ollessaan tehty rangaistusvaatimus.

Syytteen nostaminen jutussa, joka sittemmin jää tutkimatta tai jossa syyte peruutetaan,

3 §

Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen

Syyte katsotaan vanhentumisajan kulumisen katkaisevalla tavalla nostetuksi, kun syyttävälle on laillisesti annettu haaste tiedoksi tai häntä vastaan on hänen henkilökohtaisesti oikeudenkäynnissä läsnä ollessaan tehty rangaistusvaatimus.

Syytteen nostaminen jutussa, joka sittemmin jää tutkimatta tai jossa syyte peruutetaan,

Voimassa oleva laki

ei katkaise syyteoikeuden vanhentumista.
(uusi)

6 §

Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

Rangaistusta muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta ei saa tuomita, kun 2 §:ssä mainitusta päivästä on kulunut

- 1) kolmekymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määrääjäksi yli kahdeksan vuoden,
- 2) kaksikymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta,
- 3) kymmenen vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kaksi vuotta tai sakkoa.

13 §

Tuomitun sakkorangaistuksen raukeaminen

Sakkorangaistus raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee myös tuomittua uhkasakkoa.

Tuomittu yhteisösakko raukeaa viiden

Ehdotus

ei katkaise syyteoikeuden vanhentumista.

Kun rikkomusta koskevaa asiaa käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, syyteoikeuden vanhentuminen katkeaa, kun sakkovaatimus, vastustuksenvarainen rikesakkomääräys tai rangaistusvaatimus annetaan rikkomuksesta epäillylle tiedoksi. Vanhentuminen ei kuitenkaan katkea, jos vaatimus peruutetaan tai määräystä vastustetaan taikka epäilty tai asianomistaja peruuttaa mainitun lain 4 tai 5 §:ssä tarkoitettua suostumuksensa.

6 §

Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

Rangaistusta muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta ei saa tuomita tai määrätä sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, kun 2 §:ssä mainitusta päivästä on kulunut:

- 1) kolmekymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määrääjäksi yli kahdeksan vuoden;
- 2) kaksikymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta;
- 3) kymmenen vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kaksi vuotta, sakkoa tai rikesakko.

13 §

Tuomitun sakkorangaistuksen raukeaminen

Sakkorangaistus raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee myös tuomittua uhkasakkoa.

Tuomittu yhteisösakko raukeaa viiden

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.
(uusi)

18 §

Viittaussäännös

Ehdollisen vankeuden raukeamisesta säädetään 2 b luvun 3 §:n 2 momentissa.

*Vanhentumisesta rangaistumääräysmenettelyssä säädetään rangaistumääräysmenettelystä annetussa laissa (692/1993). Rikese-
kon raukeamisesta säädetään rikesakkom-
nettelystä annetussa laissa (66/1983).*

Sotilaille ja muulle 45 luvun alaiselle henkilö-
lle tuomittavan kurinpitorangaistuksen
täytäntöönpanon vanhentumisesta säädetään
sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puo-
lustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).

Ehdotus

vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Rikesakko raukeaa viiden vuoden kuluttua rikesakkomääräyksen antamispäivästä.

18 §

Viittaussäännös

Ehdollisen vankeuden raukeamisesta säädetään 2 b luvun 3 §:n 2 momentissa.

*Sotilaille ja muulle 45 luvun alaiselle henkilö-
lle tuomittavan kurinpitorangaistuksen
täytäntöönpanon vanhentumisesta säädetään
sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puo-
lustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).*

10 luku

Menettämisseuraamuksista

9 §

Menettämisseuraamusasian käsitteleminen

Menettämisseuraamus määrätään syyttäjän
tai rangaistumääräysmenettelystä annetun
lain 3 §:ssä tarkoitetun virkamiehen vaati-
muksesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa
annetun lain 1 luvun 8 b §:ssä säädetään pe-
rusteista, joiden nojalla syyttäjä saa jättää
menettämiskaatumuksen esittämättä. Myös
asianomistaja voi esittää menettämiskaatu-
muksen ajaessaan yksin syytettä mainitun
lain 7 luvun mukaisesti.

9 §

Menettämisseuraamusasian käsitteleminen

Menettämisseuraamus määrätään syyttäjän
vaatimuksesta. Oikeudenkäynnistä rikosasi-
oissa annetun lain 1 luvun 8 b §:ssä sääde-
tään perusteista, joiden nojalla syyttäjä saa
jättää menettämiskaatumuksen esittämättä.
Myös asianomistaja voi esittää menettämiskaatu-
muksen ajaessaan yksin syytettä oikeu-
denkäynnistä rikosasioissa annetun lain 7 lu-
vun mukaisesti. *Vaatimuksen esittämisestä
sakon ja rikese-
sakon määräämisestä annetussa
laissa säädettyssä menettelyssä säädetään
erikseen.*

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 luku

Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan

13 §

13 §

Rajoitussäännös

Rajoitussäännös

Perätöntä lausumaa tuomioistuimessa koskevia säännöksiä ei sovelleta rikosasiassa kuultavaan todistajaan:

Perätöntä lausumaa tuomioistuimessa koskevia säännöksiä ei sovelleta rikosasiassa kuultavaan todistajaan:

3) jolle on annettu rangaistusmääräys tai rikesakko 2 kohdassa tarkoitettusta teosta;

3) jolle on annettu *sakkomääräys*, rangaistusmääräys tai *rikesakkomääräys* 2 kohdassa tarkoitettusta teosta;

41 luku

Aserikoksista

8 §

8 §

Rikesakko

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 7 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle säädetään 2 a luvun 9 §:n 5 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 7 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle säädetään *rikesakkorikkomuksista annetussa laissa* (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rikoslain muuttamisesta annettu laki (755/2010).

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 ja 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 §:n 3 momentin 2 kohta ja 44 §:n 2 momentin 3 kohdan c alakohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 732/2015, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

29 §

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan rikosasiassa myös:

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan rikosasiassa myös:

2) siihen, jolle on annettu rangaistusmääräys tai rikesakko 1 kohdassa tarkoitetusta teosta;

2) siihen, jolle on annettu *sakkomääräys*, rangaistusmääräys tai *rikesakkomääräys* 1 kohdassa tarkoitetusta teosta;

44 §

44 §

Vakuutusta ei anna:

Vakuutusta ei anna:

3) rikosasiassa

3) rikosasiassa

c) se, jolle on annettu rangaistusmääräys tai rikesakko b kohdassa tarkoitetusta teosta;

c) se, jolle on annettu *sakkomääräys*, rangaistusmääräys tai *rikesakkomääräys* b alakohtassa tarkoitetusta teosta;

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

6.

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §, 3 luvun 14 §:n 2 momentti, 5 luvun 1 §
sekä 10 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 luku

Esitutkintaan osalliset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Erityiset tutkintajärjestelyt

Erityiset tutkintajärjestelyt

Syyttäjä johtaa esitutkintaa, jos poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä. Vaikka poliisimiehen tekemäksi epäiltyä rikosta ei ole tehty virkatehtävien suorittamisen yhteydessä, syyttäjä voi rikoksen vakavuuden tai asian laadun sitä muuten edellyttäessä päättää ryhtymisestään tutkinnanjohtajaksi. Syyttäjä voi edellä tarkoitetuissa tapauksissa johtaa esitutkintaa myös siltä osin kuin asiassa on poliisimiehen lisäksi muu epäilty, jos se on asian selvittämiseksi tarkoituksenmukaista. Syyttäjä ei toimi tutkinnanjohtajana, jos asia käsitellään rikesakko- tai rangaistusmääräysasiana.

Tutkinnanjohtajana toimiessaan syyttäjällä on tuossa tehtävässään samat toimivaltuudet kuin tutkinnanjohtajana toimivalla päällystön kuuluvalla poliisimiehellä.

Poliisimiehen tekemäksi epäilty rikos tutkitaan aina muussa kuin hänen toimipaikkansa poliisiyksikössä, jos asia ei ole rikesakko- tai rangaistusmääräysasiana käsiteltävä. Muutenkin rikoksen tutkiva poliisiyksikkö tulee tarvittaessa määrätä niin, ettei luottamus esitutkinnan puolueettomuuteen vaarannu.

Syyttäjä johtaa esitutkintaa, jos poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä. Vaikka poliisimiehen tekemäksi epäiltyä rikosta ei ole tehty virkatehtävien suorittamisen yhteydessä, syyttäjä voi rikoksen vakavuuden tai asian laadun sitä muuten edellyttäessä päättää ryhtymisestään tutkinnanjohtajaksi. Syyttäjä voi edellä tarkoitetuissa tapauksissa johtaa esitutkintaa myös siltä osin kuin asiassa on poliisimiehen lisäksi muu epäilty, jos se on asian selvittämiseksi tarkoituksenmukaista. Syyttäjä ei toimi tutkinnanjohtajana, jos asia käsitellään *sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetyssä menettelyssä*.

Tutkinnanjohtajana toimiessaan syyttäjällä on tuossa tehtävässään samat toimivaltuudet kuin tutkinnanjohtajana toimivalla päällystön kuuluvalla poliisimiehellä.

Poliisimiehen tekemäksi epäilty rikos tutkitaan aina muussa kuin hänen toimipaikkansa poliisiyksikössä, jos asiaa ei *käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyssä menettelyssä*. Muutenkin rikoksen tutkiva poliisiyksikkö tulee tarvittaessa mää-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rätä niin, ettei luottamus esitutinnan puolueettomuuteen vaarannu.

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

14 §

14 §

Suppean esitutinnan edellytykset

Suppean esitutinnan edellytykset

Poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen johdosta saadaan toimittaa suppea esitutkinta vain, jos asia käsitellään rikesakko- tai rangaistusmääräysasiana.

Poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen johdosta saadaan toimittaa suppea esitutkinta vain, jos asia käsitellään *sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä*.

5 luku

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §

1 §

Ilmoitus syyttäjälle

Ilmoitus syyttäjälle

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä rikesakko- tai rangaistusmääräysasiana. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä *sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä*. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 luku

Esitutinnan päättäminen

2 §

Esitutinnan päättäminen

Esitutinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkintaa taikka rangaistusmääräyksen tai rikesakkomääräyksen antamista varten. Sotilasoikeudenkäyntiasiana tutkittavasta rikoksesta laadittu esitutkintapöytäkirja on toimitettava viipymättä sotilasviranomaiselle.

2 §

Esitutinnan päättäminen

Esitutinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkintaa taikka *sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa tarkoitetun määräyksen tai vaatimuksen* antamista varten. Sotilasoikeudenkäyntiasiana tutkittavasta rikoksesta laadittu esitutkintapöytäkirja on toimitettava viipymättä sotilasviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

7.

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (623/2015) 2 luvun 7 § ja 8 §:n 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesakon määrääminen

Sakko- ja rikesakkomääräyksen sekä sakko- ja rangaistusvaatimuksen antaminen

Pidättämiseen oikeutettu tullimies tai tehtävään määrätty muu tullimies voi antaa rangaistusvaatimuksen noudattaen, mitä rangaistusmääräysmenettelystä annetussa laissa (692/1993) säädetään.

Pidättämiseen oikeutetulla tullimiehellä tai tehtävään määrättyllä muulla tullimiehellä on oikeus määrätä rikesakko noudattaen, mitä rikesakkomenettelystä annetussa laissa (66/1983) säädetään. Tullin käsiteltävänä olevassa rikesakkoasiassa Tullin rikostorjunnan päällikön tai hänen määräämänsä henkilön tehtäviin sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään poliisipiirin päällikön tehtävistä rikesakkoasiassa.

Pidättämiseen oikeutettu tullimies tai tehtävään määrätty muu tullimies voi antaa *sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakko-vaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.*

8 §

8 §

Haastaminen ja muu tiedoksianto

Haastaminen ja muu tiedoksianto

Rajatulliyhteistyöstä Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 2/1963) ja Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa (SopS 37/1969) tarkoitettu virkamies, joka suorittaa

Rajatulliyhteistyöstä Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 2/1963) ja Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa (SopS 37/1969) tarkoitettu virkamies, joka suorittaa

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 7 §:ssä tarkoitetun rangaistusvaatimuksen ja rikesakon sopimusten tarkoittamalla valvontavyöhykkeellä. Tullirikosasiaa koskeva rangaistusvaatimus ja rikesakko voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman valtakunnansyyttäjän määräystä myös muulle kuin Suomen kansalaiselle.

Ehdotus

tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 7 §:ssä tarkoitetun *sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakkovaatimuksen tai* rangaistusvaatimuksen sopimuksissa tarkoitetuilla valvontavyöhykkeillä. Tullirikosasiaa koskeva *määräys tai vaatimus* voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman valtakunnansyyttäjän määräystä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

8.

Laki

rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 47 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

47 §

*Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesak-
kon määrääminen*

Rajavartiomies antaa rangaistusvaatimuksen siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) 3—7 §:ssä säädetään. Rajavartiomies määrää rikesakon siten kuin rikesakkomenettelystä annetussa laissa (66/1983), jäljempänä *rikesakkolaki*, säädetään. Hallintoyksikön päällikön tai hallintoyksikössä tähän tehtävään kirjallisesti määrätyn vähintään kapteenin taikka kapteeniluutnantin arvoisen rajavartiomiehen tehtävistä on voimassa mitä rikesakkolaissa säädetään poliisipiirin päällikön tehtävistä.

Ehdotus

47 §

***Sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakko-
määräys ja rangaistusvaatimus***

Rajavartiomies antaa sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta annettu laki (764/2010).

9.

Laki

tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tieliikennelain (267/1981) 103 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1082/2012, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

103 §

Liikenne rikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta muuten kuin 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava liikenne rikkomuksesta sakkoon.

(uusi)

Ehdotus

103 §

Liikenne rikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta muuten kuin 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava liikenne rikkomuksesta sakkoon.

*Rikesakosta eräiden liikenne rikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesak-
korikkomuksista annetussa laissa (/).*

*Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä an-
nettu laki (754/2010).*

*Tällä lailla kumotaan tieliikennelain 103
§:n muuttamisesta annettu laki (767/2010).*

10.

Laki

ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 96 §, sellaisena kuin se on laeissa 226/2009, 276/2010
ja 1042/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 §

96 §

Ajoneuvorikkomus

Ajoneuvorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) rikkoo 4 §:ssä säädettyä ajoneuvon turvallisuutta, vaatimustenmukaisuutta tai hallittavuutta koskevaa vaatimusta,
2) laiminlyö 5 tai 57 §:ssä säädetyn korjausvelvoitteen,
3) rikkoo 6 §:n 1 momentissa tai 8, 51, 56, 57, 75, 84 tai 85 §:ssä säädettyä ajoneuvon käyttökieltoa tai ajokieltoa,
4) rikkoo 6 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä valmistuksen, maahantuonnin, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen kieltoa,
5) rikkoo 7 §:ssä säädettyä kieltoa muuttaa ajoneuvo, antaa ajoneuvon muuttua tai varustaa ajoneuvo lisälaitteella,
6) laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää ajoneuvo liikennekelpoisena,
7) laiminlyö 58 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana katsastuksesta annettu todistus taikka 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastusvelvollisuuden,
8) laiminlyö 64 §:n nojalla säädetyn ajoneuvon rekisteritietojen ilmoitusvelvollisuuden tai 66 a §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana rekisteröinnistä annettu todistus,
9) rikkoo 66 a §:n nojalla säädettyä vaatimusta rekisteritunnuksen ja -kilpien, siirtomerkkien tai kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä tai kunnossapidosta,
10) käyttää 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistusta tai siirtolupaa mainitun pykälän tai sen nojalla annettujen säännösten vas-

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) laiminlyö 5 tai 57 §:ssä säädetyn korjausvelvoitteen,
2) rikkoo 6 §:n 1 momentissa, 51, 56, 57, 75 tai 84 §:ssä säädettyä ajoneuvon käyttökieltoa tai ajokieltoa,
3) rikkoo 6 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä valmistuksen, maahantuonnin, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen kieltoa,
4) laiminlyö 9 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden pitää ajoneuvo liikennekelpoisena,
5) laiminlyö 58 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana katsastuksesta annettu todistus taikka 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastusvelvollisuuden,
6) rikkoo 66 a §:n 5 momentin nojalla säädettyä vaatimusta rekisteritunnuksen ja -kilpien, siirtomerkkien tai kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä tai kunnossapidosta,
7) käyttää 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistusta tai siirtolupaa mainitun pykälän tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti,
8) rikkoo 71 §:ssä säädettyä velvollisuutta sallia teknisen tienvarsitarkastuksen suorittaminen,
9) kieltäytyy esittämästä 71 §:ssä tai toimittamasta 93 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa tai päästämästä 71 §:ssä tarkoitettua henkilöä ajoneuvoon tai 82 §:ssä tarkoitettua viran-

Voimassa oleva laki

taisesti,

11) rikkoo 71 §:ssä säädettyä velvollisuutta sallia teknisen tienvarsitarkastuksen suorittaminen,

12) kieltäytyy esittämästä 71 §:ssä tai toimittamasta 93 §:ssä tarkoitettuja asiakirjoja tai päästämästä 71 §:ssä mainittuja henkilöitä ajoneuvoon tai 82 §:ssä tarkoitettuja viranomaisia tai henkilöitä ajoneuvojen, osien tai erillisten teknisten yksiköiden maahantuontia, valmistusta tai kauppaa harjoittavan valmistus-, varasto- tai myyntipaikkaan tai ottamasta tutkimusta varten näytteitä taikka saamasta haltuunsa tarpeelliset ajoneuvon, osan tai erillisen teknisen yksikön ominaisuuksia taikka hyväksymistä koskevat asiakirjat tai tiedot,

13) laiminlyö 93 c §:ssä säädetyn selosteen antamisen,

14) suorittaa 87 §:ssä tarkoitettuja asennus- ja korjaustöitä ilman asianmukaista lupaa tai vastoin 90 §:ssä säädettyä rajoitusta,

15) kieltäytyy päästämästä 91 §:ssä tarkoitettuja viranomaisia tai henkilöitä järjestelmien, osien tai erillisten teknisten yksiköiden asennus- tai korjauspaikkaan,

17) laiminlyö 78 §:ssä tarkoitettua velvollisuutta hankkia lupa osien ja teknisten yksiköiden myyntiin tarjoamiseen tai myyntiin,

18) rikkoo 80 §:n 1 momentin nojalla määrättyä myyntikieltoa tai ilmoittaa tällaisen ajoneuvon ensirekisteröitäväksi,

19) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuihin säädöksiin liittyvässä teknisissä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn sellaisen tiedon antamisvelvollisuuden, joka voi johtaa ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen markkinoilta poisvetämiseen,

20) laiminlyö 45 §:n 2 momentin, 46 §:n 4 momentin, 81 §:n 2 momentin tai 86 a §:n 1 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa,

21) laiminlyö valmistajalle asetetun velvoitteen 46 a §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tai 49 §:ssä tarkoitettua toiminnassa tarvittavan aineiston toimittamisesta saataville,

22) laiminlyö 93, 93 a tai 93 b §:ssä tarkoitettua tiedon saattamisen käyttöön taikka

23) rikkoo 20 §:n 5 momentissa säädettyä poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajo-

Ehdotus

omaista tai henkilöä ajoneuvojen, osien tai erillisten teknisten yksiköiden maahantuontia, valmistusta tai kauppaa harjoittavan valmistus-, varasto- tai myyntipaikkaan taikka estää ottamasta tutkimusta varten näytettä tai saamasta tarpeellista ajoneuvon, osan tai erillisen teknisen yksikön ominaisuuksia taikka hyväksymistä koskevaa asiakirjaa tai tietoa,

10) laiminlyö 93 c §:ssä säädetyn selosteen antamisen,

11) suorittaa 87 §:ssä tarkoitettuja asennus- ja korjaustöitä ilman asianmukaista lupaa tai vastoin 90 §:ssä säädettyä rajoitusta,

12) kieltäytyy päästämästä 91 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai henkilöä järjestelmien, osien tai erillisten teknisten yksiköiden asennus- tai korjauspaikkaan,

13) laiminlyö 78 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden hankkia lupa osien ja teknisten yksiköiden myyntiin tarjoamiseen tai myyntiin,

14) rikkoo 80 §:n 1 momentin nojalla määrättyä ensirekisteröinti- tai myyntikieltoa,

15) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuun säädökseen liittyvässä teknisissä vaatimuksia sisältävässä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn sellaisen tiedon antovelvollisuuden, joka voi johtaa ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen markkinoilta pois vetämiseen,

16) laiminlyö 45 §:n 2 momentin, 46 §:n 4 momentin, 81 §:n 2 momentin tai 86 a §:n 1 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa,

17) laiminlyö valmistajalle asetetun velvoitteen 46 a §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tai 49 §:ssä tarkoitettua toiminnassa tarvittavan aineiston toimittamisesta saataville,

18) laiminlyö 93, 93 a tai 93 b §:ssä tarkoitettua tiedon saattamisen käyttöön taikka

19) rikkoo 20 §:n 5 momentissa säädettyä poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusväriyksen tai -merkkien käyttöä koskevaa kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ajoneuvorikkomuksesta* sakkoon.

Voimassa oleva laki

neuvon tunnusväriytyksen tai tunnusmerkkien käyttöä koskevaa kieltoa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ajoneuvorikkomuksesta sakoon.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan antaa oikeudelliselta merkitykseltään väärän tiedon nimetyille tutkimuslaitokselle, hyväksytyille asiantuntijalle tai yksittäishyväksynnän myöntäjälle ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen hyväksyntämenettelyä tai markkinoilta pois vetämiseen johtavaa menettelyä varten suoritettavissa tarkastuksissa, mittauksissa tai testeissä taikka tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaa varten suoritettavissa testeissä tai arvioinneissa.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittaviin tietoihin pääsyvelvoitteen,

2) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn ajoneuvon päästönrajoitusjärjestelmän lisäaineen käyttövelvoitteen ajoneuvoa liikenteessä käytettäessä taikka

3) rikkoo 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn päästönrajoitusjärjestelmän toimintaa rajoittavan laitteen käytön kieltoa tai kieltoa muuttaa päästönrajoitusjärjestelmä tyyppihyväksynnän vaatimusten vastaiseksi.

Ehdotus

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan antaa oikeudelliselta merkitykseltään väärän tiedon nimetyille tutkimuslaitokselle, hyväksytyille asiantuntijalle tai yksittäishyväksynnän myöntäjälle ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen hyväksyntämenettelyä tai markkinoilta pois vetämiseen johtavaa menettelyä varten suoritettavassa tarkastuksessa, mittauksissa tai testeissä taikka tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaa varten suoritettavassa testeissä tai arvioinnissa.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittaviin tietoihin pääsyvelvoitteen,

2) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn ajoneuvon päästönrajoitusjärjestelmän lisäaineen käyttövelvoitteen ajoneuvoa liikenteessä käytettäessä taikka

3) rikkoo 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn päästönrajoitusjärjestelmän toimintaa rajoittavan laitteen käytön kieltoa tai kieltoa muuttaa päästönrajoitusjärjestelmä tyyppihyväksynnän vaatimusten vastaiseksi.

Rikesakosta ajoneuvorikkomuksen ainoana rangaistuksena 4 §:n 1 momentissa säädetyn ajoneuvon yleisten turvallisuusvaatimusten, 4 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevan vaatimuksen, 8 §:n 1 momentissa tai 85 §:n 1 momentissa säädetyn katsastamattoman, rekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon käyttämistä koskevan kiellon, 64 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemistä koskevan velvollisuuden sekä 66 a §:n 1 momentissa säädetyn asiakirjojen mukana pitämisen velvollisuuden rikkomisesta sää-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

detään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010).

11.

Laki

kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 32 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1283/2011 ja 262/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Rangaistussäännökset

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua liikennettä ilman asianmukaista lupaa, on tuomittava *luvattomasta tavaraliikenteen harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka luovuttaa luvan toisen käytettäväksi, laiminlyö 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua merkinnän tekemisen, 25 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 27 §:ssä tarkoitettua tietojenantovelvollisuuden taikka jättää noudattamatta mitä 29 §:ssä säädetään, on tuomittava *kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua selvitystä taikka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suorittaja täytä 5 a §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvollisuuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetukseen sovelletaan tilaa-

Joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua liikennettä ilman asianmukaista lupaa, on tuomittava *luvattomasta tavaraliikenteen harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka luovuttaa luvan toisen käytettäväksi, laiminlyö 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua merkinnän tekemisen, 25 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 27 §:ssä tarkoitettua tietojenantovelvollisuuden taikka jättää noudattamatta mitä 29 §:ssä säädetään, on tuomittava *kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua selvitystä taikka joka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suorittaja täytä 5 a §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvollisuuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetukseen sovelletaan ti-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

jan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainitussa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita.

(uusi)

Ehdotus

laajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainitussa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena muulle kuljettajalle kuin liikkeenharjoittajalle 29 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden rikkomisesta kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta annettu laki (769/2010).

12.

Laki

vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (463/1996) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa
598/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Rangaistukset

Rikesakosta seuraamuksena vesillä liikku-
jaa koskevia yleisiä velvollisuuksia, vesikul-
kuneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa,
vesiliikenteeseen liittyvien asiakirjojen esit-
tämisvelvollisuutta sekä vesiliikennettä kos-
kevia alueellisia kieltoja ja rajoituksia koske-
vien säännösten noudattamatta jättämisestä
säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 2 momen-
tin 6 kohdassa ja 5 momentin nojalla annetul-
la valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

24 §

Rangaistukset

Rikesakosta *eräiden vesiliikenne*rikkomus-
ten ainoana rangaistuksena säädetään ri-
kesakkorikkomuksista annetussa
laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä
kuin sakon ja rikesakon määräämisestä an-
nettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesiliikennelain 24
§:n muuttamisesta annettu laki (770/2010).

13.

Laki

vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 40 § ja
muutetaan 39 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomus

Vesikulkuneuvorekisteririkkomus

Vesikulkuneuvon omistaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

Rikesakosta vesikulkuneuvorekisteririkkomuksen ainoana rangaistuksena 8 §:n 1 momentissa, 9 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 10 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteröintiä koskevan velvollisuuden sekä 5 §:n 1 momentissa, 12 §:n 2 momentissa tai 13 §:n 3 momentissa säädetyn käyttökiellon rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

1) jättää 8 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemättä ennen vesikulkuneuvon käyttöönottoa,

2) jättää 9 §:n 1 momentissa säädetyn muutosrekisteröinnin tekemättä määräajassa tai

3) jättää 10 §:n 1 momentissa säädetyn lopullista poistoa koskevan rekisteri-ilmoituksen tekemättä määräajassa,

on tuomittava *vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomuksesta* sakkoon.

Vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomuksesta tuomitaan myös vesikulkuneuvon haltija, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää 9 §:n 2 momentissa säädetyn muutosrekisteröinnin tekemättä määräajassa.

Rikesakosta vesikulkuneuvon rekisteröintirikkomuksen seuraamuksena säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:ssä ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

40 §

(kumotaan)

Käyttökieltorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää vesikulkuneuvoa

1) *ennen sen merkitsemistä rekisteriin 5 §:n 1 momentin vastaisesti,*

2) *rekisteritunnuksella varustamattomana 12 §:n 2 momentin vastaisesti tai*

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) koetunnuksella varustamattomana 13 §:n 3 momentin vastaisesti, on tuomittava käyttökieltorikkomuksesta sakkoon.

Rikesakosta käyttökieltorikkomuksen seuraamuksena säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:ssä ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta annettu laki (433/2014).

14.

Laki

jätelain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 147 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

147 §

Rangaistussäännökset

Rikesakosta säädetään erikseen.

Ehdotus

147 §

Rangaistussäännökset

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

15.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kalastuslain (379/2015) 118 §:n 1 momentin 7 kohta ja 119 § sekä
muutetaan 118 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

118 §

118 §

Kalastusrikkomus

Kalastusrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää 46 tai 49 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kiellettyä kalastustapaa, pyyntimenetelmää tai kalastusvälinettä, pitää kiellettyä kalastusvälinettä kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa alueella, jossa kalastaminen on 7, 52—54, 59, 65—68, 70 tai 71 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kielletty tai sitä on rajoitettu,

3) kalastaa 52 tai 53 §:n nojalla kiellettynä aikana tai 55 §:n nojalla tai kalastussäännössä säädettyinä rauhoitusaikana kalaa taikka sanottuna aikana pitää vedessä sen pyyntiin sopivaa pyydystä,

4) kalastaa 60 §:ssä tarkoitetun sopimuksen täytäntöönpanemiseksi asetetun rajoituksen vastaisesti,

5) pyydystää 56 §:n tai kalastussäännön vastaisesti ali- tai ylimittaista kalaa, tai ottaa kalan saaliiksi 52 tai 53 §:n nojalla säädetyn tai määrätyn taikka kalastussäännössä säädetyn kiellon vastaisesti,

6) laiminlyö 58 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden,

7) kalastaa, vaikka hän ei ole suorittanut 79 §:ssä säädettyä kalastonhoitomaksua taikka hänellä ei ole mukana todistusta suorittamastaan kalastonhoitomaksusta eikä hän sitä esitä poliisille seitsemän vuorokauden kuluessa,

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää 46 tai 49 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kiellettyä kalastustapaa, pyyntimenetelmää tai kalastusvälinettä, pitää kiellettyä kalastusvälinettä kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa alueella, jossa kalastaminen on 7, 52—54, 59, 65—68, 70 tai 71 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kielletty tai sitä on rajoitettu,

3) kalastaa 52 tai 53 §:n nojalla kiellettynä aikana tai 55 §:n nojalla tai kalastussäännössä säädettyinä rauhoitusaikana kalaa taikka sanottuna aikana pitää vedessä sen pyyntiin sopivaa pyydystä,

4) kalastaa 60 §:ssä tarkoitetun sopimuksen täytäntöönpanemiseksi asetetun rajoituksen vastaisesti,

5) pyydystää 56 §:n tai kalastussäännön vastaisesti ali- tai ylimittaista kalaa, tai ottaa kalan saaliiksi 52 tai 53 §:n nojalla säädetyn tai määrätyn taikka kalastussäännössä säädetyn kiellon vastaisesti,

6) laiminlyö 58 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden,
(kumotaan)

Voimassa oleva laki

8) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kalalajin tai sen kannan tai sukusoluja ilman 77 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

9) istuttaa vesialueelle kalalajin tai sen kannan 73 tai 74 §:ssä tai 75 §:n nojalla säädetyn vastaisesti,

10) laiminlyö 48 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn pyydyksen merkitsemisvelvollisuuden tai pitää pyydysmerkkiä vedessä 48 §:ssä säädetyn vastaisesti,

11) rikkoo 91 §:ssä säädettyä kalan ensimyyntikieltoa tai 55 §:ssä säädettyä rauhoitetun kalan myyntikieltoa,

12) säilyttää rapuja tai käyttää rapujen pyyntiin käytettäviä välineitä 51 §:n vastaisesti,

13) laiminlyö 62 §:ssä säädetyn sivusaalista koskevan ilmoitusvelvollisuuden,

14) rikkoo 78 §:n nojalla säädettyjä kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

15) rikkoo kalastussäännössä säädettyä veneen- tai moottorinkäyttökieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 79 §:ssä tarkoitetun kalastonhoitomaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa ja mainitun 9 §:n 8 momentin nojalla annetussa asetuksessa.

119 §

Menettämisseuraamus

Menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos henkilö on syyllistynyt 118 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainittuun tekoon, josta hänelle määrätään seuraamukseksi rikesakko.

Ehdotus

8) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kalalajin tai sen kannan tai sukusoluja ilman 77 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

9) istuttaa vesialueelle kalalajin tai sen kannan 73 tai 74 §:ssä tai 75 §:n nojalla säädetyn vastaisesti,

10) laiminlyö 48 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn pyydyksen merkitsemisvelvollisuuden tai pitää pyydysmerkkiä vedessä 48 §:ssä säädetyn vastaisesti,

11) rikkoo 91 §:ssä säädettyä kalan ensimyyntikieltoa tai 55 §:ssä säädettyä rauhoitetun kalan myyntikieltoa,

12) säilyttää rapuja tai käyttää rapujen pyyntiin käytettäviä välineitä 51 §:n vastaisesti,

13) laiminlyö 62 §:ssä säädetyn sivusaalista koskevan ilmoitusvelvollisuuden,

14) rikkoo 78 §:n nojalla säädettyjä kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

15) rikkoo kalastussäännössä säädettyä veneen- tai moottorinkäyttökieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 79 §:ssä tarkoitetun kalastonhoitomaksun suorittamisen tai kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään *rikesakkorikomuksista annetussa laissa* (/).

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

16.

Laki**käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 608/2011, seuraavasti:

17 §

17 §

Käräjänotaari saa ilman eri määräystä:

1) toimittaa avioliittoon vihkimisiä sekä käsitellä ja ratkaista käräjäoikeuden kanslias-sa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita ja hakemusasioita; sekä

2) oltuaan virassa kaksi kuukautta toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasi-assa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettua yksit-täisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä; tällöin ran-gaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

c) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettussa kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangais-tukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa; ja

d) yhden tuomarin istunnossa sakon muun-torangaistusasiassa.

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuu-kautta olleen käräjänotaarin toimimaan yksit-täisessä asiassa:

Käräjänotaari saa ilman eri määräystä:

1) toimittaa avioliittoon vihkimisiä sekä käsitellä ja ratkaista käräjäoikeuden kanslias-sa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita ja hakemusasioita; sekä

2) oltuaan virassa kaksi kuukautta toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasi-assa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettua yksit-täisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä; tällöin ran-gaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa *tai rikesakko*;

c) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettussa kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangais-tukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa *tai rikesakko*; ja

d) yhden tuomarin istunnossa sakon muun-torangaistusasiassa.

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuu-kautta olleen käräjänotaarin toimimaan yksit-täisessä asiassa:

Voimassa oleva laki

1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa; ja

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitetusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitetun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Ehdotus

1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa; ja

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitetusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitetun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010).

17.

Laki

ajokorttilain 32 ja 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajokorttilain (386/2011) 32 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 93 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

*Ajokortin ja muun luvan mukana pitäminen
ja esittämisvelvollisuus*

*Ajokortin ja muun luvan **tai todistuksen** mukana **pitämis-** ja esittämisvelvollisuus*

Ajokortti ja tässä laissa tarkoitettu lupa, autokoululupaa lukuun ottamatta, ja kuljettajan-
tutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mu-
kana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle
taikka muulle liikenteen valvontaan liittyväs-
sä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavarti-
omiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tar-
koitetulle liikenne- ja viestintäministeriön tai
Liikenneviraston liikennettä valvomaan mää-
räämälle virkamiehelle.

Ajokortti, väliaikainen ajokortti, tilapäinen
ajokortti, kansainvälinen ajokortti, opetuslu-
pa, moottoripyörän harjoituslupa, muussa
EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu
mopon ajolupa, liikenneopettajalupa, ope-
tusharjoittelulupa ja kuljettajan-
tutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadi-
ttaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muul-
le liikenteen valvontaan liittyvässä virkateh-
tävässä toimivalle tulli- ja rajavartiomiehelle
sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitetulle lii-
kenne- ja viestintäministeriön tai Liikennevi-
raston liikennettä valvomaan määräämälle.

93 §

93 §

Ajokorttirikkomus

Ajokorttirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rik-
koo

1) 16 §:ssä tarkoitettua ajokorttiin tai ajo-
korttilupaan liitettyä ehtoa tai rajoitusta,

2) 32 §:n säännöstä ajokortin, väliaikaisen
ajokortin, tilapäisen ajokortin, kansainväli-
sen ajokortin, opetuslupan, harjoitteluluvan,
liikenneopettajaluvan, opetusharjoitteluluvan
tai kuljettajan-
tutkintotodistuksen mukana pi-
ttämisestä ajettaessa,

3) 75 §:n säännöstä ajokortin luovuttami-
svelvollisuudesta tai

4) 33 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttami-

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rik-
koo

1) 16 §:ssä tarkoitettua ajokorttiin tai ajo-
korttilupaan liitettyä ehtoa tai rajoitusta,

2) 75 §:n säännöstä ajokortin luovuttami-
svelvollisuudesta tai

3) 33 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttami-
sesta toisen kuljetettavaksi,

on tuomittava ajokorttirikkomuksesta sak-
koon.

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sesta toisen kuljetettavaksi,
on tuomittava ajokorttirikkomuksesta sak-
koon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 32 §:ssä säädetyn asiakirjan ajettaessa mukana pitämisen velvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

18.

Laki**taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 35 §:n 1 momentti ja
lisätään 36 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

35 §

35 §

*Rangaistussäännökset**Rangaistussäännökset*

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
 1) toimii taksinkuljettajana ilman 3 §:ssä tarkoitettua oikeutta,
 2) toimii taksinkuljettajana, vaikka hänellä ei ole 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua auton taksilupaan merkityn asemapaikan paikallistuntemusta,
 3) jättää luovuttamatta ajoluvan poliisille 10 §:n 3 momentissa, 20 §:ssä tai 24 §:n 2 momentissa tarkoitettuna tilanteessa,
 4) rikkoo 23 §:n 2 momentin säännöksiä ajoluvan mukana pitämisestä, esittämisestä ja näkyvillä pitämisestä tai
 5) luovuttaa taksin kuljettavaksi vastoin 25 §:ssä säädettyä,
 on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta *kuljettaa jotakuta taksiliikennelaissa (217/2007) tarkoitettussa taksiliikenteessä ilman tämän lain 3 §:ssä säädettyä taksinkuljettajan ajolupaa* taikka rikkoo tämän lain 10 §:n 3 momentin tai 20 §:n säännöstä ajoluvan luovuttamisesta poliisille, 23 §:n 2 momentin säännöstä taksinkuljettajan ajoluvan näkyvillä pitämisestä ja esittämisestä, 24 §:n 2 momentin säännöstä ajoluvan luovuttamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tai 25 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

36 §

36 §

*Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin**Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin*

Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä.

Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä.

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Rangaistus luvattoman taksiliikenteen harjoittamisesta, taksiluvan toisen käyttöön luovuttamisesta sekä taksiluvan mukana pitämistä tai esittämisvelvollisuuden laiminlyömisestä säädetään taksiliikennelain 28 §:ssä.

(uusi)

Ehdotus

Rangaistus luvattoman taksiliikenteen harjoittamisesta, taksiluvan toisen käyttöön luovuttamisesta sekä taksiluvan mukana pitämistä tai esittämisvelvollisuuden laiminlyömisestä säädetään taksiliikennelain 28 §:ssä.

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyyssääntöjen rikkomisen ainoana rangaistuksena 23 §:n 2 momentissa säädetyn taksinkuljettajan ajoluvan mukana pitämistä ja esittämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakorikoituksista annetussa laissa (/).

—————
Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).
—————

19.

Laki

kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, ja
lisätään 24 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentin säännöksiä kuljettajalta vaadittavasta ammattipätevyydestä, 17 §:n 2 momentin säännöksiä ammattipätevyyden osoittavan asiakirjan mukana pitämisestä tai esittämisestä, 17 §:n 3 momentin säännöksiä ajoneuvon luovuttamisesta taikka 8 tai 9 §:n säännöksiä ajoneuvon kuljettamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

24 a §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä.

Rangaistus vaarallisten aineiden kuljetusrikkoksesta säädetään rikoslain 44 luvun 13 §:ssä ja vaarallisten aineiden kuljetusrikkoksesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 19 §:ssä.

(uusi)

Ehdotus

24 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentin säännöstä kuljettajalta vaadittavasta ammattipätevyydestä, 17 §:n 3 momentin säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta taikka 8 tai 9 §:n säännöstä ajoneuvon kuljettamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

24 a §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä.

Rangaistus vaarallisten aineiden kuljetusrikkoksesta säädetään rikoslain 44 luvun 13 §:ssä ja vaarallisten aineiden kuljetusrikkoksesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 19 §:ssä.

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisen ainoana rangaistuksena 17 §:n 2 momentissa säädetyn ammatti-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*pätevyyden osoittavan asiakirjan mukana-
pitämis- tai esittämisvelvollisuuden rikkomises-
tä säädetään rikesakkorikkomuksista an-
tussa laissa (/).*

—————
*Tämä laki tulee voimaan samana päivänä
kuin sakon ja rikesakon määräämisestä an-
nettu laki (754/2010).*
—————

20.

Laki**alkoholilain 50 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 50 a §, sellaisena kuin se on laissa 642/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

50 a §

50 a §

*Rangaistussäännökset**Rangaistussäännökset*

Rangaistus alkoholirikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 50 a luvun 1—3 §:ssä.

Rangaistus alkoholijuoman markkinointirikoksesta säädetään rikoslain 30 luvun 1 a §:ssä.

Rangaistus tässä laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan

1) nauttii alkoholijuomaa vastoin 58 §:n 1 momentissa säädettyä alkoholijuoman nauttimiskieltoa,

2) jättää noudattamatta poliisin 58 §:n 2 momentin nojalla yleisen järjestyksen turvaamiseksi antamaa kieltoa alkoholijuoman nauttimisesta julkisella paikalla,

3) sallii 58 §:n 1 momentissa tarkoitettun paikan omistajana, tilaisuuden toimeenpanijana tai järjestyksenvalvojana alkoholijuoman nauttimisen kyseisessä säännöksessä mainitussa paikassa taikka luvatta tarjoaa alkoholijuomaa tällaisessa paikassa 58 §:n 3 momentin vastaisesti,

4) alle kahdeksantoistavuotiaana pitää hallussaan laillisesti valmistettua tai maahantuotua alkoholijuomaa taikka kahdeksantoista mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttäneenä pitää hallussaan laillisesti valmistettua tai maahantuotua väkevää alkoholijuomaa 34 §:n 2 momentin vastaisesti,

5) tarjoaa alle kahdeksantoistavuotiaalle alkoholijuomaa tai väkiviinaa niin, että tämä

Rangaistus alkoholirikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 50 a luvun 1—3 §:ssä.

Rangaistus alkoholijuoman markkinointirikoksesta säädetään rikoslain 30 luvun 1 a §:ssä.

Rangaistus tässä laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan

1) 58 §:n 1 momentissa tarkoitettun paikan omistajana, tilaisuuden toimeenpanijana tai järjestyksenvalvojana sallii alkoholijuoman nauttimisen momentissa mainitussa paikassa taikka luvatta tarjoaa alkoholijuomaa tällaisessa paikassa 58 §:n 3 momentin vastaisesti,

2) tarjoaa alle kahdeksantoistavuotiaalle alkoholijuomaa tai väkiviinaa niin, että tämä juopuu siitä, ja tarjoamista voidaan alaikäisen ikä, kypsyysaste ja muut olosuhteet huomioidaan kokonaisuudessaan pitää moitittavana,

3) valmistaa, myy, välittää, luovuttaa tai tuo maahan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaan välineen, laitteen, tarvikkeen, aineen tai valmisteen siinä tarkoituksessa, että sitä tulitaisiin käyttämään alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

4) pitää hallussaan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista laitetta tai välinettä sellaisissa olosuhteissa, että on perusteltua aihetta otaksua sitä käytettävän al-

Voimassa oleva laki

siitä juopuu, ja tarjoamista voidaan alaikäisen ikä, kypsyysaste ja muut olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuudessaan pitää moitittavana,

6) valmistaa, myy, välittää, luovuttaa tai tuo maahan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaan välineen, laitteen, tarvikkeen, aineen tai valmisteen siinä tarkoituksessa, että sitä tulisi käyttää alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

7) pitää hallussaan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista laitetta tai välinettä sellaisissa olosuhteissa, että on perusteltua aihetta otaksua sitä käytettävän alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

8) mainostaa tai markkinoi alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista välinettä, laitetta, tarviketta, ainetta tai valmistetta houkutellakseen alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen tai

9) mainostaa suorasti tai epäsuorasti mietoa alkoholijuomaa tai vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa tai muutoin edistää tällaisen juoman myyntiä 33 §:n vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *alkoholirikkomuksesta* sakkoon.

Alkoholirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 2 momentin, 8 §:n 3 momentin, 14 §:n 2 momentin, 17 §:n 3 momentin, 21 d §:n, 27 §:n 3 momentin, 29 §:n 2 momentin tai 30 §:n 2 momentin nojalla annetun luvan ehtoa tai rajoitusta,

2) toimii ilman 5 §:n 3 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 4 momentissa tai 35 §:n 1 momentissa säädettyä viranomaisen hyväksyntää,

3) laiminlyö antaa 11 tai 59 §:ssä säädetyn taikka 57 §:n nojalla annetulla asetuksella säädetyn ilmoituksen,

4) toimii vastoin 3 §:n 4 momentin, 13 §:n 3 momentin, 19 tai 26 §:n tai 32 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännöstä,

5) rikkoo 16 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon taikka

6) anniskeluluvan haltijana taikka anniskelupaikan vastaavana hoitajana tai tämän sijai-

Ehdotus

koholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

5) mainostaa tai markkinoi alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista välinettä, laitetta, tarviketta, ainetta tai valmistetta houkutellakseen alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen tai

6) mainostaa suorasti tai epäsuorasti mietoa alkoholijuomaa tai vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa tai muutoin edistää tällaisen juoman myyntiä 33 §:n vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *alkoholirikkomuksesta* sakkoon.

Alkoholirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 2 momentin, 8 §:n 3 momentin, 14 §:n 2 momentin, 17 §:n 3 momentin, 21 d §:n, 27 §:n 3 momentin, 29 §:n 2 momentin tai 30 §:n 2 momentin nojalla annetun luvan ehtoa tai rajoitusta,

2) toimii ilman 5 §:n 3 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 4 momentissa tai 35 §:n 1 momentissa säädettyä viranomaisen hyväksyntää,

3) laiminlyö antaa 11 tai 59 §:ssä säädetyn taikka 57 §:n nojalla annetulla asetuksella säädetyn ilmoituksen,

4) toimii vastoin 3 §:n 4 momentin, 13 §:n 3 momentin, 19 tai 26 §:n tai 32 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännöstä,

5) rikkoo 16 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon taikka

6) anniskeluluvan haltijana taikka anniskelupaikan vastaavana hoitajana tai tämän sijai-

HE 115/2016 vp

Voimassa oleva laki

sena rikkoo 23 §:ssä säädettyjä anniskelupaikan järjestyksen valvontaa koskevia velvoitteita.

Edellä 4 momentin 6 kohdassa tarkoitetun rikoksen yritys on rangaistava.

Rikesakosta seuraamuksena 4 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa mainitusta alkoholirikkomuksesta säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 7 momentissa ja mainitun 9 §:n nojalla annettulla asetuksella.

Ehdotus

sena rikkoo 23 §:ssä säädettyä anniskelupaikan järjestyksen valvontaa koskevaa velvoitetta.

Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitetun rikoksen yritys on rangaistava.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 34 §:n 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman hallussa pitämisestä sekä 58 §:n 1 tai 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman nauttimisesta julkisella paikalla säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

21.

Laki

nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain (633/2010) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa nuorta koskevan esitutkinnan valmistumisesta ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

- 1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
- 2) asiassa käytetään rangaistusmääräys-, rikesakko tai sotilaskurinpitomenettelyä.

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa nuorta koskevan esitutkinnan valmistumisesta

ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle.

- Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:
- 1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
  - 2) asiassa käytetään *sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyä menettelyä* tai sotilaskurinpitomenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

22.

Laki

siviilipalveluslain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 80 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 §

80 §

Rikosoikeudellisten säännösten ja rangaistusmääräysmenettelyn soveltaminen

Rikosoikeudellisten ja rikosasian käsittelyä koskevien säännösten soveltaminen

Edellä 72—77 §:ssä tarkoitettujen rikosten käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa sekä sakkorangaistuksesta, vankeusrangaistuksesta ja sen täytäntöönpanosta säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rangaistus 72 §:ssä tarkoitettusta tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta ja 73 §:ssä tarkoitettusta täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan määrätä myös rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) mukaisessa rangaistusmääräysmenettelyssä.

Edellä 72—77 §:ssä tarkoitettujen rikosten käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa sekä sakkorangaistuksesta, vankeusrangaistuksesta ja sen täytäntöönpanosta säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rangaistus 72 §:ssä tarkoitettusta tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta ja 73 §:ssä tarkoitettusta täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan määrätä myös sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyssä menettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).
